

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 30.5.2018
COM(2018) 367 final

2018/0191 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за създаване на „Еразъм“: програма на Съюза в областта на образованието,
обучението, младежта и спорта и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1288/2913**

(текст от значение за ЕИП)

{SEC(2018) 265 final} - {SWD(2018) 276 final} - {SWD(2018) 277 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Образованието, обучението и младежта напоследък са в центъра на вниманието на лидерите на ЕС. В Римската декларация от 25 март 2017 г. се призовава за „Съюз, в който гражданите имат нови възможности за културно и социално развитие и икономически растеж“ и се поет ангажимент да се работи в полза на „Съюз, в който младите хора получават най-доброто образование и обучение и могат да следват, и да намират работа навсякъде на континента.“

В своята резолюция от 14 септември 2017 г. относно бъдещето на програмата „Еразъм +“ Европейският парламент подчерта, че бъдещата програма трябва да бъде насочена към всички млади хора и че тези по-големи амбиции за следващия програмен период следва да намерят отражение в увеличен бюджет, така че да се отключи пълния потенциал на програмата.

В контекста на социалната среща на върха в Гьотеборг на 17 ноември 2017 г. Европейският парламент, Съветът и Комисията тържествено обявиха и подписаха европейския стълб на социалните права, който определя като свой първи принцип, че всеки има право на качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот, за да поддържа и придобива умения, които ще му позволят да участват пълноценно в обществото и успешно да осъществяват преходи на пазара на труда.

В своите заключения от 14 декември 2017 г. Европейският съвет подчерта значението на социалното, образователното и културното измерение на политиките на Съюза за обединяването на европейците и строежа на общото ни бъдеще и призова държавите членки, Съвета и Комисията, при зачитане на тяхната съответна компетентност, да постигнат напредък с цел засилване на мобилността и обмена, включително чрез значително подсилена, приобщаваща и разширена програма.

В своето съобщение от 14 февруари 2018 г. относно „Нова, модерна многогодишна финансова рамка за Съюза, с която ефикасно да постига резултати по своите приоритети след 2020 г.“¹, Комисията подчертава, че бюджетът на Съюза ще трябва да постигне резултати по ангажиментите, поети от лидерите на Съюза, включително чрез пълноценното прилагане на европейския стълб на социалните права, и подкрепя за младите хора и мобилността на европейските граждани. В съобщението също така се подчертава силно изразеното съгласие за необходимостта от засилване на мобилността и обмена, включително чрез значително подсилена, приобщаваща и разширена програма „Еразъм +“ и се подчертава, че програмата предоставя на младите хора умения за пазара на труда, подобряване на културното разбирателство и укрепването на социалната структура на Съюза.

В своето съобщение „Модерен бюджет за Съюз, който закриля, предоставя възможности и защитава — Многогодишна финансова рамка за периода 2021—2027 г.“², приет на 2 май 2018 г., Комисията предлага „да бъде поставен по-силен акцент върху младежта в следващата финансова рамка. Това ще бъде постигнато с над двойно увеличаване на средствата за „Еразъм +“ (...), която представлява един от най-осезаемите успехи на Съюза.“ Акцентът на новата програма „ще бъде поставен приобщаването и достигането на повече млади хора в неравностойно

¹ COM(2018) 98 final

² COM(2018) 321 final.

положение. Това ще даде възможност на по-голям брой млади хора да се преместят в друга страна, за да учат или работят.“ По този начин Комисията предлага „по-силна програма „Еразъм“, която ще достигне размер от 30 милиарда евро за целия период“. Тя предлага също така да включи сума в размер на 700 милиона евро за нова инициатива „DiscoverEU“, по линия на която младите хора ще имат възможност да посещават други държави на ЕС.

Амбицията за следващата програма (наричана по-долу „програмата“) върви ръка за ръка с перспективата на Комисията да се работи за европейско пространство за образование до 2025 г., както е посочила в своето Съобщение от 14 ноември 2017 г. относно укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура³. Европейското пространство за образование подкрепя „Европа, в която ученето няма да бъде възпирано от границите. Континент, в който престоят в друга държава членка с цел обучение, учене и работа е обичайна практика, а владенето на два други езика освен майчиния ще се е превърнало в правило. Континент, в който хората имат силно чувство за европейската си идентичност, за европейското културно наследство и неговото многообразие“. Програмата ще бъде ключов елемент, който подкрепя работата към постигане на европейско пространство за образование.

Целта е да се насърчи вече утвърдилата се програма във всички категории учащи се, независимо дали участват във висшето образование, общото образование, професионалното образование и обучение и образованието за възрастни, или в дейности за неформално учене, младежки дейности и дейности за активно участие. Повишаването на достъпността на програмата за по-голям брой лица означава увеличена финансова инвестиция в програмата, но също така, и особено важно, набор от мерки, правила и форми на участие, които позволяват да се извършат икономии от мащаба, да се въвежда опростяване за облекчаване на административния товар като по този начин се премахват пречките пред мобилността и се повишава значимостта, привлекателността и приобщаващия характер на програмата. Целта е да се утрои броят на участниците като същевременно се въвеждат качествени мерки и стимули, които биха позволили да се подобри достигането до учащи се с по-малко възможности.

На европейците трябва да се предоставят уменията, необходими в общество, което е все по-мобилно, мултикултурно и цифрово. Налице е ясна необходимост да се отговори на предизвикателството и да се инвестира в дейности, които предоставят на лицата правилния набор от знания, умения и компетенции, включително езици в перспективата на ученето през целия живот. Това ще ги направи по-устойчиви и пригодни за заетост, както и ще насърчи социалното сближаване. Европа също така се нуждае от повече инвестиции в цифрови умения и насочени към бъдещето области като изменение на климата, чиста енергия, изкуствен интелект, роботика, анализ на данни, изкуство/дизайн и др. Всички тези области са от основно значение за бъдещия устойчив растеж и сближаване на Европа. Програмата може да допринесе в значителна степен чрез стимулиране на иновациите и за преодоляване на разликите в знанията, уменията и компетенциите в Европа. Съсредоточени действия ще помогнат на Съюза да реализира своя потенциал за иновации, творчество и предприемачески дух в цифровата икономика. Подкрепата за култура и творчество в образованието ще допринесе за увеличаване на устойчивостта на европейското общество.

За да се повиши качествено въздействие на настоящата програма, бъдещата програма следва по един по-добър начин да достигне до повече хора от различни възрасти и разнообразно културно, социално и икономическо положение. Програмата следва да

³

COM(2017) 673 final.

достигне повече хора с по-малко възможности, включително хора с увреждания и мигранти, както и гражданите на Съюза, които живеят в отдалечени райони. Досега за учениците мобилността с учебна цел е била изключение. По отношение на студентите във висши учебни заведения, стажанти, чираци и млади хора като цяло, настоящата програма не е в състояние да отговори на голямото и нарастващо търсене за участие в дейности за мобилност с учебна цел. Следователно са необходими допълнителни усилия, които да направят програмата по-приобщаваща и допълнително да увеличат ефективността ѝ въз основа на отличните резултати, постигнати през последните тридесет години от програми на Съюза в тази област. Това по-специално ще бъде направено чрез увеличаване и улесняване на дейностите за мобилност на ученици, професионално учащи се, чираци и младежи. За всички видове дейности за мобилност нивото на безвъзмездните средства следва да бъде оптимизирано, в това число чрез осигуряване на по-големи суми за определени категории студенти и учащи се, включително за мобилност в сферата на висшето образование. Възможностите за мобилност на младежи, участващи в дейности за неформално учене, ще бъдат разширени, за да достигнат повече млади хора. Ще бъдат предприети мерки за насърчаване на младите хора да се ангажират и се учат да участват в гражданското общество, като по този начин се популяризират общите ценности на ЕС, се обединяват младите хора и лицата, отговорни за вземането на решения на местно, национално и европейско равнище, и се допринася за процеса на европейска интеграция.

Програмата следва също така да достига до по-голяма целева група в рамките на Съюза и извън него чрез засилено използване на информационни, комуникационни и технологични инструменти, смесена мобилност (комбинация от физическа и виртуална мобилност) и виртуално сътрудничество. За да се направи програмата по-приобщаваща, и по-специално за да се отговори на нуждите на определени целеви групи като възрастни учащи се лица, ще бъдат насърчавани по-гъвкави формати на мобилност с учебна цел, като краткосрочна, групова или виртуална мобилност. Най-добрите практики за приобщаване в областта на младежта биха могли да бъдат пренесени в други области. Конкретна дейност - дребномащабни партньорства - ще има за цел да направи програмата достъпна за организации с малък или никакъв опит или с по-малък оперативен капацитет, по-специално за организации на местно равнище и организации, които работят с хора с по-малко възможности.

Програмата ще отговори на общоевропейските тенденции, свързани с ограниченото участие в демократичния живот и ниските равнища на знания и осведоменост по европейските въпроси, които въздействат върху живота на всички европейски граждани. Много хора не са склонни или срещат трудности да се ангажират и да участват активно в своите общности или в политическия и социален живот на Съюза. Освен това, въпреки че 70 % от европейците се чувстват граждани на Съюза, като този процент е дори по-висок сред младите поколения, е налице повсеместна липса на осведоменост и разбиране на това какво е Европейския съюз, как работи и каква добавена стойност има той за своите граждани⁴. Укрепването на европейската идентичност и на участието на младите хора в демократичните процеси е от първостепенно значение за бъдещето на Съюза. Програмата може да допринася за повишаване на осведомеността и знанията за Европейския съюз сред повече хора

⁴

Понастоящем 70 % от европейците смятат, че са граждани на Европейския съюз, което представлява слабо увеличение от 2 процентни пункта от 2017 г. насам и най-високият резултат от пролетта на 2010 г. Повече от половината от респондентите (54 %) знаят правата си като граждани на ЕС, но повече от две трети искат да знаят повече (Стандартен Евробарометър 88 за гражданството на ЕС от ноември 2017 г.). Вж. също Доклад за гражданството на ЕС, 2017 г., COM(2017) 30/2 final.

отколкото досега. Организациите и институциите, които работят активно в областта на образованието, обучението, младежта и спорта, играят ключова роля в развитието на гражданското образование и в изграждането на знания по въпросите на Съюза в широката общественост. Що се отнася до разбирането на Европейския съюз от младите европейци, те имат малко познания отвъд основните факти⁵. Почти всеки девети млад човек в Съюза счита, че трябва да има по-задълбочено училищно образование относно правата и отговорностите на гражданите на Съюза⁶. Същевременно обхватът на преподаването относно Европейския съюз в националните учебни програми е много разпокъсан и измерението на активното участие до голяма степен липсва⁷. Като цяло също така е необходимо да се осигурят възможности на хората да участват по-активно в обществото, да имат желание и да са способни да участват пълноценно в обществото и в демократичния живот на Европа.

Подкрепата и улесняването на транснационалното и международното сътрудничество между организациите в областта на образованието, обучението, младежта и спорта способстват за постигането на целите и отговарят на предизвикателствата, посочени по-горе. Сътрудничеството между организациите и институциите е катализатор за иновативни начини за подкрепа на личностното, образователното и професионалното развитие на учащите се. То има конкретен положителен ефект върху лицата, например чрез осигуряването на възможности на хората с повече ключови компетенции, намаляването на преждевременното напускане на училище, признаването на придобитите чрез доброволческа дейност и неформално учене компетенции, които увеличават завършването на висше образование или прилагането на реформите от Болоня. Улеснява движението на идеи и преноса на най-добри практики и експертен опит, като по този начин допринася за по-високо качество на образованието. Въпреки това интензитетът и капацитетът на дейностите за сътрудничество, създадени от настоящата програма „Еразъм +“, остават недостатъчни, особено сред малките и местните организации. Степента на сътрудничество в държавите и регионите, както и в секторите, варира. Налице е място за подобрене по отношение на участието в училищата, учебни заведения за възрастни и младежките сдружения. Тази ситуация възпрепятства институционалните реформи и модернизацията на системите за образование, обучение и младежта на национално и европейско равнище.

Международното измерение на програмата е основен и свързващ елемент, който е от значение за мобилността, сътрудничеството и дейностите за политически диалог. По-специално е налице необходимост от засилване на международната мобилност и сътрудничеството с трети държави, по-специално държави, обхванати от процеса на разширяване, съседни държави, индустриализирани страни и страни с бързо развиващи се икономики, за да се оказва подкрепа на институциите и организациите в Европа при справяне с предизвикателствата на глобализацията. Същевременно е от ключово значение да бъде подсигурано взаимодействие с външните инструменти на Съюза за постигане на целите на външната му дейност, да се допринесе за човешкото и институционалното развитие в трети държави, включително в развиващите се държави,

⁵ Например само една трета от учениците на възраст 14 години (35%) посочват кой гласува за избирането на членове на Европейския парламент. IEA (2010) ICCS 2009 Европейски доклад за гражданско знание, начини на поведение и участие в гражданското общество сред учениците от ниските класове на средното образование в 24 европейски страни

http://www.iea.nl/fileadmin/user_upload/Publications/Electronic_versions/ICCS_2009_European_Report.pdf.

⁶ TNS за Европейската комисия (2017) „Евробарометър за европейската младеж“ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1fa75943-a978-11e7-837e-01aa75ed71a1/language-en>.

⁷ Обучение по въпросите на ЕС в училище <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/83be95a3-b77f-4195-bd08-ad92c24c3a3c>.

и да се постига ангажираност спрямо младите хора в тези държави като основен елемент за изграждането на по-устойчиви общества и за укрепване на доверието между културите.

Програмата ще трябва да се справи с хоризонталните въпроси, които засягат всички програми на Съюза, като опростяване на достъпа до програмата на възможно най-широк кръг целеви групи (напр. опростени правила и административни процедури и оптимизирани онлайн инструменти), като същевременно се осигурява конкурентоспособен и прозрачен подбор на проекти, правилен цикъл на управление на безвъзмездните средства с минимални финансови рискове за Съюза. Освен това условията за прилагане на международната насока следва да се опростят, за да се повиши достъпността на действието.

В настоящото предложение се предвижда дата на прилагане от 1 януари 2021 г., като същото се представя с оглед на Съюз с 27 държави членки в съответствие с нотификацията от страна на Обединеното кралство за намерението на държавата да се оттегли от Европейския съюз и от Евратом на основание член 50 от Договора за Европейския съюз, получено от Европейския съвет на 29 март 2017 г.

- **Съгласуваност със съществуващите разпоредби в тази област на политиката**

Програмата е един от инструментите за финансиране по многогодишната финансова рамка 2021—2027 г., насочени към инвестиране в хората, социалното сближаване и ценностите. Тя е ключов инструмент на равнището на Съюза, който финансира дейности на европейско равнище в подкрепа на мобилността с учебна цел, сътрудничеството и иновативното развитие на политиките в областта на образованието, обучението, младежта и спорта.

Политиките на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта се състоят в това да се работи за създаването на Европейско пространство на образование, като същевременно се насърчава цялостната стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението и свързаните с него секторни програми в училище, професионалното образование и обучение, висшето образование и образованието за възрастни, напредъка на сътрудничеството в областта на политиката за младежта в рамките на Стратегията на ЕС за младежта 2019—2027 г. и развитието на европейското измерение в спорта, и по-специално на масовия спорт. Програмата е ключов инструмент за подкрепа на изпълнението на тези политики на Съюза, като по този начин допринася за устойчив растеж, създаване на работни места и социално сближаване и за укрепване на европейската идентичност, както се подчертава в целите на програмата.

По-специално програмата ще подкрепя а) училищното развитие и високите постижения в областта на преподаването; б) процеса от Копенхаген в областта на професионалното образование и обучение; в) обновената програма на ЕС за висше образование и процеса от Болоня; г) обновената програма на ЕС за учене за възрастни; д) обновената стратегия на ЕС за младежта, и е) работния план на ЕС за спорта. Тези политики ще продължат да разчитат на подкрепата от страна на интегрирания подход на програмата за учене през целия живот.

Освен това програмата ще допринася за изпълнението на Новата европейска програма за умения със споделен ангажимент относно стратегическото значение на уменията за поддържането на работни места, растеж и конкурентоспособност. Също така тя подкрепя държавите членки при постигането на целите, определени в Парижката

декларация от 17 март 2015 г. относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация.

Програмата ще допринася също така за Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, по-специално за цел № 4 - устойчиво развитие с цел осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички.

- **Съгласуваност с други политики и програми на Съюза**

Програмата ще бъде съвместима и взаимно допълнена с други инструменти на Съюза, по-специално инструментите за външно сътрудничество⁸, европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ)⁹, Европейския социален фонд (ЕСФ+) и Европейските фондове за регионално развитие (ЕФРР). Глобалната стратегия за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз от юни 2016 г. и Европейският консенсус за развитие, приет от Съвета на 19 май 2017 г., подчертават важното значение на образованието и човешкото развитие в качеството си на инструменти, с които да се отговори на опасенията, свързани с демографските тенденции извън Съюза. Действията в областта на образованието, обучението и политиките за младежта също са от решаващо значение за справяне с миграционните предизвикателства и предотвратяване на риска от радикализация и екстремизъм. В това отношение програмата ще търси взаимодействие с фонд „Убежище и миграция“, както и с фонд „Вътрешна сигурност“¹⁰. Съществува също така важно потенциално взаимно допълване между целите и интервенциите на програмата и бъдещата програма в областта на правата и ценностите. Последната има за цел насърчаване и повишаване осведомеността на гражданите относно общата ни история, както и насърчаване на демократичното участие на гражданите на равнището на Съюза.

В предложението на Комисията за многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. се определя по-амбициозна цел по отношение на включването на свързаните с климата въпроси във всички програми на ЕС, като целта е с 25 % от разходите на ЕС да се допринася за постигането на целите в областта на климата. Приносът на тази програма за постигане на общата цел ще бъде проследяван чрез система на ЕС от маркери за климата на подходящо ниво на разбивка, включително използване на точни методики, когато има такива. Комисията ще продължи да представя информацията ежегодно от гледна точка на бюджетните кредити за поети задължения в контекста на годишния проектобюджет. За да се подкрепи пълното оползотворяване на потенциала на програмата да допринесе за целите във връзка с климата, Комисията ще работи за определянето на съответните действия още при изготвянето на програмата, както и в процеса на нейното изпълнение, преглед и оценка.

Програмата ще бъде съвместима със и ще представлява важно допълнение към бъдещата програма „Творческа Европа“¹¹. Сътрудничеството между институциите и организациите, които работят активно в областта на образованието, обучението и младежта, подкрепяни от „Еразъм“, ще подпомогне лицата да се сдобият със знанията, уменията и компетенциите, необходими за справяне със социалните и икономическите предизвикателства, както и да реализират своя потенциал за иновации, творчество и

⁸ Инструмент за съседство, развитие и международно сътрудничество (NDICI) и Инструментът за предприемаческа помощ (IPA III).

⁹ Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

¹⁰ [Препратка].

¹¹ COM(2018) 366.

предприемачески дух, по-специално в рамките на цифровата икономика. Дейностите, свързани със засилването на всички аспекти на творчество в образованието и насърчаването на индивидуалните ключови компетенции, ще представляват основно свързващо звено между двете програми в съответствие с Новата програма за култура¹².

В областта на младежта програмата ще бъде също така съвместима и взаимно допълнена с Европейския корпус за солидарност чрез предлагане на различни видове дейности. Европейският корпус за солидарност има за цел да повишава ангажираността на младите хора и организациите чрез достъпни и висококачествени дейности за солидарност, докато предложената програма „Еразъм“ ще предлага друг вид дейности като транснационалната мобилност учебна цел, дейности за активно участие на младежта, мерки за насърчаване на сътрудничеството между организации и дейности, целящи насърчаване на развитието на политики. И двете програми имат общи механизми за управление и изпълнение.

В областта на научните изследвания и иновациите програмата ще осигури полезни взаимодействия с „Хоризонт Европа“. По-конкретно, програма „Хоризонт Европа“ ще допълва, когато е целесъобразно, подкрепата на програмата за инициативата за европейските университети, по-специално нейното измерение, свързано с научните изследвания, като част от разработването на нови съвместни и интегрирани дългосрочни и устойчиви стратегии за образование, научни изследвания и иновации.

В областта на цифровите умения програмата „Цифрова Европа“ ще допълни широкия подход на „Еразъм +“ за уменията чрез подкрепа на развитието и придобиването на усъвършенствани цифрови умения, необходими за внедряването на най-новите технологии като изкуствен интелект или високопроизводителни изчислителни технологии в сътрудничество със съответните отрасли.

В съответствие с член 349 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) програмата ще вземе предвид специфичното положение в най-отдалечените райони на Съюза и ще се стреми да увеличи тяхното участие във всички дейности на програмата, включително тези с трети държави.

Бъдещата програма ще се стреми да действа като „инструмент“, който да подпомага ценни формати на мобилност с учебна цел в други области на политиката на Съюза. По линия на ключово действие 3 ще бъде въведено ново действие за подкрепа на мобилността на организации или лица, които са насочени конкретно към други области на политиката (напр. сектор на публичното управление, селско стопанство и развитие на селските райони, предприятия, правоприлагащи органи и др.).

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Действието на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта е залегнало в членове 165 и 166 от ДФЕС, които предоставят на Съюза спомагателна компетентност с цел да допринася за развитието на качествено образование, провеждането на политика на професионално обучение и политика за младежта и насърчаване на ролята на спорта в европейския живот.

• Субсидиарност

Докато държавите членки остават отговорни за съдържанието и организацията на техните политики в съответните области, програмата има за цел да насърчава проекти

¹² COM(2018) 267.

за транснационална и международна мобилност и за сътрудничество и да подкрепя развитието на политики с европейско измерение. Достъпът до програмата ще бъде улеснен за по-малките участници. Като цяло ще подкрепя транснационалните дейности, но също така, в изключителни случаи, национални дейности със силно европейско измерение, като дейности по специфична европейска тема или по политически приоритет. Това ще позволи на организациите с по-малък организационен капацитет и на участниците с малък или никакъв опит в транснационалното сътрудничество, като организации на местно равнище и новопоявили се такива, да имат първи опит в достъпа до средствата на Съюза и да придобиват знания с оглед на бъдещи транснационални дейности за сътрудничество.

Целите на тази инициатива не могат да бъдат постигнати адекватно и в достатъчна степен от държавите членки поради транснационалния характер, големия обем и широкия географски обхват на финансираните дейности за мобилност с учебна цел и за сътрудничество, тяхното въздействие върху достъпа до мобилност с учебна цел и по-общо върху интеграцията в Съюза, както и засиленото ѝ международно измерение. Както се вижда от междинната оценка на „Еразъм +“, отделните инициативи на образователните институции или на държавите членки, макар и считани за ефективни и полезни на национално равнище, не са достатъчно мащабни и обемни и не постигат въздействие на общоевропейско равнище. По отношение на обхвата кумулативното покритие на ниво отделна държава и междусекторното покритие остават ограничени в сравнение с настоящата програма „Еразъм +“.

• **Пропорционалност**

Настоящото предложение ще обхваща всички сектори на образованието и обучението - училища, професионално образование и обучение, висше образование и образование за възрастни - младежта и спорта, но по един по-целенасочен и оптимизиран начин. Предложението ще засили вече утвърдилите се действия, чието въздействие се установява от междинната оценка на „Еразъм +“. За да се увеличи максимално въздействието на програмата, ще се увеличи обемът на дейностите за мобилност с учебна цел и за сътрудничество в най-високо производителните сектори, за да се отговори на голямото неудовлетворено търсене и на предизвикателствата, посочени в раздел 1. Съществуващите действия ще бъдат оптимизирани и пренасочени (като учене за възрастни, спорт и „Жан Моне“), като се вземат предвид резултатите от междинната оценка на програмата „Еразъм +“ (2014—2020 г.)¹³ и консултациите със заинтересованите страни. Ще се насърчава използването на нови и гъвкави формати, за да се разшири обхватът на програмата (като виртуално сътрудничество, краткосрочна и групов мобилност). Ще бъдат въведени ограничен брой нови действия за справяне с новите предизвикателства и в отговор на политическите приоритети (като европейските университети и инициативата „Жан Моне“ в други области на образованието и обучението). Тези мерки се считат за най-подходящи за подобряване на приобщаването и ефективността на програмата.

Предложените подобрения ще бъдат интегрирани в съществуващата структура на програмата и ще използват съществуващите механизми за изпълнение, за да се осигури възможно най-голяма приемственост и стабилност с предходната програма. Следователно тази инициатива не надхвърля необходимото за постигане на преследваните цели.

• **Избор на инструмент**

Предложеният инструмент е регламент на Европейския парламент и на Съвета.

¹³ COM(2018) 50 final и SWD(2018) 40 final.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОТ ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Ретроспективни оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

От посочената по-горе междинна оценка на програмата „Еразъм +“ (2014—2020 г.), с която се оценява напредъка в изпълнението на програмата за периода 2014—2016 г. и въздействието в дългосрочен план на предходните програми, става ясно, че настоящата програма „Еразъм +“ предоставя единствен по рода си пакет от резултати в областта на образованието, обучението, младежта и спорта и е високо ценена от заинтересованите страни и обществеността. В нея се подчертава силната европейска добавена стойност на „Еразъм +“ и предходните програми. В оценката също така се установява, че всички оценени предходни програми са били високо ефективни, докато „Еразъм +“ е по-последователен, уместен и само отчасти по-ефективен от предходните програми. Освен това в оценката се подчертава положителното въздействие на интегрирания характер на програмата, обхващащ ученето във всичките му контексти и на всички етапи от живота (логика за учене през целия живот). Констатира се също така, че начините на изпълнение като цяло са ясни и подходящи за целта.

В оценката се посочват някои области, които следва да бъдат подобрили, и по-специално:

- от гледна точка на значимостта в оценката се посочва необходимостта от по-добро достигане до лица с по-малко възможности и улесняване участието на по-малки организации с цел програмата да стане по-приобщаваща; да се засилят мерките за насърчаване на разбирането за европейска интеграция и чувството за принадлежност към Европа, по-специално сред най-младите поколения;
- от гледна точка на ефективността, обемът на дейностите в най-високо производителните сектори, но които досега са получили относително по-малко финансиране, следва да бъдат засилени, като например в секторите на училищното, професионалното образование и обучение и младежта, което от своя страна също ще допринесе за засилване на приобщаващото измерение на програмата;
- по отношение на ефикасността процедурите за подаване на заявления и докладване биха могли да бъдат допълнително опростени, за да се намали административната тежест за бенефициерите и да се оптимизират допълнително онлайн процедурите.

До голяма степен настоящото предложение взема предвид констатациите и препоръките за подобрения, направени от външния оценител с оглед на програма приемник.

Ключовите констатации в междинната оценка се посочват допълнително в оценката на въздействието (вж. раздел 1.3.1) и подробен отчет на констатациите и препоръките от оценката могат да бъдат открити в Работен документ на службите на Комисията, който придружава междинния доклад за оценка¹⁴.

¹⁴ SWD(2018) 40 final.

- **Консултации със заинтересованите страни**

От ноември 2016 г. и почти до края на 2017 г. във всички държави по програмата бяха проведени широкомащабни консултации с обществеността и със заинтересованите страни в контекста на междинната оценка на „Еразъм +“¹⁵. Това беше направено чрез редица консултационни дейности: полуструктурирани интервюта, онлайн допитвания сред бенефициерите по програмата, казуси и открита обществена консултация, започната на 28 февруари 2017 г. и продължила три месеца, с цел събирането на мнения от обществеността и от всички заинтересовани групи. Събрани бяха данни и становища от изпълнителните органи на програмата, както и от лица, които не са бенефициери, и от органи, отговарящи за изпълнението на други подобни програми. Бяха предприети също така специални консултации със заинтересованите страни във връзка с дейностите по инициативата „Жан Моне“ и механизма за гарантиране на студентски заеми. В крайна сметка бяха получени повече от един милион отговора от всички заинтересовани страни.

Държавите по програмата представиха национални доклади за изпълнението и въздействието на съответните им територии на действията по „Еразъм +“, които те трябваше да управляват.

Събраните по време на тези консултации данни показаха единодушната подкрепа на държавите членки, учебните институции и участниците за по-нататъшно укрепване на програмата, като същевременно се запазва стабилността и приемствеността на програмата по отношение на основната ѝ структура и механизмите за изпълнение. Основните области на бъдещо подобрене, установени по време на консултациите, са свързани с необходимостта от по-нататъшно опростяване на правилата на програмата и намаляване на административната тежест, по-специално във връзка с децентрализираните международни дейности във висшето образование, както и да се направи програмата по-приобщаваща. Предложено беше също така да се преразгледа разпределянето между секторите на програмата по отношение на разпределянето на финансиране и последващия обем на дейности в секторите.

Заинтересованите страни също така подчертават, че бъдещата програма следва да остане интегрирана и подкрепена от концепцията за учене през целия живот и призовават за по-нататъшно опростяване на процедурите и процесите, също така чрез оптимизиране на онлайн инструментите и увеличаване на гъвкавостта на бюджета. Това особено е проблем по отношение на международните действия по програмата в областта на висшето образование, които се управляват от националните агенции поотделно за всеки глобален регион и по твърде стриктен начин. Те също така призовават за засилване на взаимодействията с европейските структурни и инвестиционни фондове.

От 9 януари до 9 март 2018 г. беше проведена отделна открита обществена консултация¹⁶ в контекста на подготовката на следващото поколение финансови програми за периода след 2020 г., *наред с другото*, за да се търси принос за изготвянето на бъдещата програма.

¹⁵ Държавите по програмата, а именно двадесет и осемте държави — членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия, Македония и Турция.

¹⁶ Консултацията беше проведена от Генералния секретариат на Европейската комисия и обхваща редица програми в областите на образование/обучение, култура, гражданство и правосъдие. По време на консултацията бяха получени 1127 отговора, които бяха пряко отнесени към програмата „Еразъм +“. [Открита обществена консултация относно фондовете на ЕС в областта на ценностите и мобилността.](#)

По време на тази консултация стана ясно, че настоящата програма „Еразъм +“ се възприема като една от най-успешните и особено значими програми на Съюза. Заинтересованите лица силно подчертават европейската добавена стойност на „Еразъм +“ в сравнение с подобни национални програми. Интегрираната структура на програмата и начините на управление се считат за подходящи и уместни.

По отношение на основните предизвикателства на бъдещата програма, по време на настоящата консултация бяха потвърдени констатациите от предишни консултативни дейности, а именно необходимостта от по-ефективно достигане на целевите групи в най-неблагоприятно положение и от улесняване на участието на организации на местно равнище и новопоявили се такива; недостатъчното равнище на финансиране се възприема като пречка за програмата да реализира напълно своя потенциал, необходимост от по-нататъшно опростяване на процесите за подаване на заявления и докладване). Заинтересованите страни подчертават също така ограничената добавена стойност на механизма за гарантиране на студентските заеми.

По отношение на целите на бъдещата програма, заинтересованите страни подчертават необходимостта от пренасочване на приоритетите към по-голямо социално приобщаване и справедливост, модернизация на образованието и обучението, както и по-силен акцент върху европейската идентичност, активното гражданство и участието в демократичния живот. Ключовите послания на заинтересованите страни се отнасят до варианти за засилена краткосрочна мобилност, възможности за ученическа мобилност и засилена мобилност за възрастни, взаимно признаване на дипломи, повече виртуални инструменти, повече по-малки проекти, увеличен бюджет за програмата, създаване на по-силни връзки със съседни държави и разширяване на географския обхват за сътрудничество с останалата част от света, повишена гъвкавост, разширени възможности за междусекторно сътрудничество. Заинтересованите страни също така призовават за по-силно взаимодействие с Европейския социален фонд и за подобряване на разпространението на резултатите от проектите и тяхното ефективно използване.

Консултациите със заинтересованите страни са подробно описани в посочената по-горе междинна оценка и в оценката на въздействието (вж. приложение II към нея).

• **Външни експертни становища**

Комисията разчита на експертните становища на външен подизпълнител и други преразгледани проучвания в контекста на посочената по-горе междинна оценка на програмата.

В своя доклад¹⁷ подизпълнителят обобщава констатациите от оценката му на програмата „Еразъм +“ за периода 2014—2016 г. и предходните програми в периода 2007—2013 г. Анализът обхваща всички сектори на програмата: образование, обучение, младеж и спорт, както и инициативата „Жан Моне“ и механизма за гарантиране на студентски заеми. Той обхваща също така всички видове финансирани действия. Освен това той оценка предлага по-целенасочена оценка на дадено действие, което понастоящем се изпробва в рамките на програмата, а именно платформата за електронно побратимяване (eTwinning Plus).

Оценката е структурирана около пет критерии за оценка (значимост, съгласуваност, ефективност, ефикасност и добавена стойност за Съюза).

Освен това докладът се придружава от няколко самостоятелни доклада: оценка на механизма за гарантиране на студентски заеми и инициативата „Жан Моне“, кратък

¹⁷

Вж. http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/evaluations_bg.

доклад за резултатите от тримесечната открита обществена консултация, стартирана през февруари 2017 г. и обобщение на докладите на националните органи.

В своя доклад подизпълнителят посочва редица области, които следва да бъдат подобрили и прави съответните препоръки. Според горепосоченото Комисията се основава на тези констатации и препоръки в своя междинен доклад за оценка на програмата „Еразъм +“.

- **Оценка на въздействието**

Оценката на въздействието е съсредоточена върху два варианта:

- (1) продължаване на програмата в сегашния ѝ вид с настоящия бюджет, коригиран спрямо излизането на Обединеното кралство от Съюза (ЕС-27), и който представлява минималната критична маса на инвестицията в областта на образованието, обучението, младежта и спорта на равнището на Съюза, за да продължава да дава положителен резултат. Отчасти ефективността може да бъде подобрена чрез оптимизиране и пренасочване на някои съществуващи действия;
- (2) подсилена, по-приобщаваща и разширена програма с редица подобрения, които биха позволили на програмата да се справи по-добре с посочените предизвикателства в контекста на междинната оценка и последващите консултации, като също така се взема предвид последните развития в политиката.

Предпочитаният вариант, посочен в оценката на въздействието, е засилена програма в съответствие с горепосоченото Съобщение от 2 май 2018 г. относно многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.

Оценката на въздействието разработва редица подварианти, които се съсредоточават върху подобренията и новостите в сравнение с настоящата програма, като същевременно се запазват настоящата интегрирана структура на програмата и механизмите за изпълнение. Оценката на въздействието предоставя индикативно класиране по приоритет на редица подобрения и новости, които биха могли да бъдат изпълнени в случай на умерено увеличение на бюджета на програмата в рамките на следващата многогодишна финансова рамка, докато други подобрения и новости биха могли да бъдат изпълнени при условие, че е налице по-голямо увеличение на общия бюджет.

Обхватът и обемът на финансираните действия би могъл:

- да остане стабилен с подобен финансов пакет, с подобрения на ефикасността и опростяването чрез оптимизиране и пренасочване на определени действия, които позволяват на програмата да работи също толкова ефективно, както през програмния период 2014—2020 г.; или
- финансовият пакет на програмата следва да бъде увеличен, обхватът и обемът на различните съществуващи действия може да бъде увеличен и посочените нови дейности (включително тези, които изискват много разходи) могат да бъдат изпълнени изцяло, като по този начин се разширяват обхвата и европейската добавена стойност на програмата.

Счита се, че второто предложение е най-добрият избор на политика поради следните причини:

- По отношение на целите на програмата предпочитаният вариант на политика отговаря най-добре на необходимостта да се разполага с инструмент, който ефективно постига целите на Съюза след 2020 г., по-специално във връзка с необходимостта от засилване на мобилността и обмяна във всички категории учащи се и необходимостта от увеличаване на усилията за достигане до учащи се с по-малко възможности и увеличаване на възможностите за сътрудничество, в това число за по-малки организации, като по този начин се обединяват европейците и се укрепва европейската идентичност и ангажимент за общи европейски ценности във време на нарастващ популизъм;
- По отношение на приоритетите предпочитаният вариант за политика е създаден с цел по-добро съгласуване на действията с приоритетите, определени на равнището на Съюза, и се отчита обратната информация, получена от заинтересованите страни и широката общественост в контекста на междинната оценка и тридесетгодишната кампания на програма „Еразъм“. Това води до рационализиране и пренасочване на някои съществуващи действия. Например, някои действия ще бъдат специално насочени към дейности, които ще насърчават развитието на компетенциите в насочени към бъдещето области, други ще имат за цел да насърчават иновациите в образованието, обучението, младежта и спорта. Дейностите по инициативата „Жан Моне“ ще бъдат отчасти пренасочени, за да се ориентират например към ученици в училищата, а действията в сектора на учене за възрастни ще бъдат ориентирани към по-конкретно определена целева група, а именно по-ниско квалифицираните лица. Същевременно предложението засилва приобщаващото измерение на програмата чрез адаптирането на определени съществуващи действия и въвеждането на нови мерки като краткосрочна и групова мобилност и виртуално сътрудничество. Освен това предпочетенят вариант на политиката установява определено равнище на гъвкавост, за да се вземат предвид новопоявилите се приоритети и потребности, които възникват в течение на програмния период.
- По отношение на механизма за изпълнение, предпочетенят вариант за политика, който има за цел да поддържа съществуващата и единствена по рода си комбинация от модели на управление на настоящата програма „Еразъм +“, основани на положителния опит от изпълнението на програмата, както е посочено в междинната оценка, ще позволи насочване на усилията към постигане на резултати, като същевременно административната тежест се свежда до минимум. Националните агенции, създадени във всяка държава по програмата и които участват в настоящата програма „Еразъм +“ (непряко управление), ще продължат да отговарят за главната част от средствата, т.е. най-голямата част от средствата, които са отпуснати за действия за мобилност и сътрудничество. Националните агенции са пригодени да управляват голям обем действия за относително малки суми, които изискват близост до бенефициерите, приспособяване към разнообразието от национални системи за образование, обучение и младеж и привеждане в съответствие с националните приоритети. Прякото управление ще бъде запазено за редица специфични действия, които: 1) нямат критична маса на бюджета, за да бъде той децентрализиран, 2) изискват намеса на общоевропейско или световно равнище, 3) са все още в зародишна фаза на концептуално равнище и се нуждаят от „пилотна“ фаза преди да бъдат децентрализирани, или 4) изискват конкуренция, критериите за която се основават на високи постижения. Освен това предпочетенят вариант на политиката ще позволи определено равнище

на гъвкавост, за да се вземат предвид новопоявилите се приоритети и потребности в течение на многогодишния програмен период.

Настоящото предложение изцяло съответства на предпочетения вариант на политиката.

На 13 април 2018 г. Комитетът за регулаторен контрол издаде положителното становище с резерви¹⁸ като се има предвид, че проектът на доклад за оценка на въздействието следва да бъде коригиран, за да се включат препоръките на Комитета по някои ключови аспекти. В резултат на това докладът беше преразгледан с цел:

- (1) да се очертае по-ясно обосновката, повишаването на ефективността и добавената стойност за продължаването и разширяването на някои от предложените действия, по-специално за действията в областта на инициативата „Жан Моне“, спорта и обучението за възрастни;
- (2) да се доразвие анализа на ефективността и значимостта на новите инициативи и да се изяснят предложените действия относно мобилността на ученици; да се засили подкрепянето по приоритети на предложените нови или разширени действия и да се подчертаят по-добре потенциалните рискове и начините за тяхното намаляване;
- (3) да се изясни понятието за приобщаване и отражението му върху програмата „Еразъм“, както и да се доразвият потенциалните взаимодействия с други бъдещи програми и инструменти на Съюза.

Становището и внесените корекции в доклада за оценка на въздействието са посочени по-подробно в приложение 1 от него.

• **Опростяване**

В съответствие с хоризонталните цели на многогодишната финансова рамка за периода след 2020 г. настоящото предложение има за цел да намали тежестта за бенефициерите и изпълнителните органи. Правилата и процедурите като подбор за отпускане на безвъзмездни средства, докладване, мониторинг и контрол са, доколкото е възможно, приведени в съответствие с общите правила и процедури за всички инструменти за финансиране и общите хоризонтални правила на Финансовия регламент¹⁹ се използват във възможно най-голяма степен. Опростяването и рационализирането на общите индикатори и критерии за подбор ще подпомогне също така намаляването на прекия товар върху бенефициерите и националните агенции. Освен това административният товар върху бенефициерите ще бъде намален чрез използването в пълна степен на подобрените онлайн инструменти.

Подобренията и новостите ще бъдат интегрирани в структурата на съществуващата програма и ще използват съществуващите механизми за изпълнение. За да се осигури във възможно най-голяма степен приемствеността с програмния период 2014—2020 г., ще бъде създадена облекчена и пропорционална процедура за повторното определяне на националните агенции, отговорни за изпълнението на програмата на национално равнище и на независимите одитни органи, отговорни за одита на настоящия програмен период. Ползите от подобна облекчена процедура за определяне на изпълнителните структури ще освободи ресурси на национално равнище за подготовката на следващото поколение на програмата.

¹⁸ SEC(2018) 265. Настоящото становище се отнася за проект на доклад за оценка на въздействието, който е различен от приетия.

¹⁹ [Препратка].

Това предложение също така има за цел допълнително да опрости и оптимизира структурата на програмата. В съответствие с препоръките в междинната оценка, предложението ще рационализира структурата на някои действия, за да ги насочи по-добре и за да се избягва припокриване, например чрез диференциране на партньорствата, съсредоточени върху иновации и партньорства, чиято цел е взаимно обучение, сътрудничество и обмен на най-добри практики. Освен това предложението ще обедини повечето действия за мобилност в рамките на същото ключово действие, като по този начин премества мобилността за ученици от ключово действие 2 (сътрудничество между организациите) в ключово действие 1 (мобилност с учебна цел за граждани). Действията по програмата вече ще бъдат организирани според логиката на „ключови действия“, включително в областта на спорта, като по този начин се улеснява междусекторната динамика.

Ще бъде улеснен достъпът до следващата програма на по-малките организации, като например организации на местно равнище, новопоявили се организации и лица, които е трудно да бъдат достигнати. Потенциалните кандидати могат да бъдат обезкуражени от процедурите за кандидатстване, както и от административната тежест в резултат от управлението на проекти на Съюза. Въпреки че кандидатите оценяват използването на варианти за опростени разходи и отпускане на безвъзмездни средства (еднократни суми, единични разходи и единни ставки), бюрокрацията е основен проблем за някои от тях, по-специално за по-малките организации например в училищния сектор, сектора за образование на възрастни и младежкия сектор. Настоящото предложение ще изпълнява действие (дребномащабни партньорства), което е специално създадено за по-малки участници, и е с по-ниско равнище на административни критерии и изисквания в сравнение с другите традиционни проекти за сътрудничество с цел намаляване на бариерите за достъп до програмата на организации с по-малък организационен капацитет и новопоявили се организации. Настоящото действие ще подкрепя също така гъвкавите формати (като цяло транснационални, и в изключителни случаи национални дейности със силно европейско измерение), които ще позволяват на организациите да достигат до хора с по-малко възможности.

Интегрирането на други конкретни схеми на Съюза за мобилност със силно измерение за учене от други области на политиката в програмата ще допринесе за подобряването на съгласуваността на изпълнението, както и до допълнително опростяване и повишаване на ефективността. С него ще бъде улеснен достъпа на бенефициерите и заинтересованите страни до мобилност с учебна цел, което от своя страна ще доведе до доближаване до идеята за предоставяне на обслужване на едно гише за схеми за мобилност на Съюза чрез програмата „Еразъм“.

Освен това, както е посочено в междинната оценка, е налице необходимост от значително опростяване на начина, по който се изпълняват международните действия на програмата. Понастоящем някои части от тези действия са финансирани от четири различни инструмента на Съюза за външно сътрудничество²⁰ и от Европейския фонд за развитие. Тези действия ще бъдат опростени чрез намаляване на броя на инструментите за външно сътрудничество и чрез рационализиране на процедурите за програмиране на изпълнението на действията по „Еразъм“ съгласно тези инструменти.

²⁰ Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП); Европейски инструмент за съседство (ЕИС); Инструмент за сътрудничество за развитие (ИСП); Инструмент за партньорство за сътрудничество с трети държави (ИП).

- **Основни права**

Настоящото предложение е изцяло в съответствие с Хартата на основните права на Съюза. Това предложение, по-специално, взема под внимание изцяло член 14 (право на образование), член 15 (свобода при избор на професия и право на труд), член 21 (недискриминация), член 23 (равенство между мъжете и жените), член 24 (правата на детето), член 26 (интеграция на хората с увреждания), член 31 (справедливи и равни условия на труд), и член 32 (забрана на детския труд и защита на работещите младежи) от Хартата.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

В съответствие с предложението на Комисията за многогодишна финансова рамка за периода 2021—2027 г., финансовият пакет за изпълнението на програмата за същия период ще бъде определен в размер на 30 000 000 000 евро.

В законодателната и финансова обосновка, придружаваща настоящото предложение, е предоставена допълнителна информация относно отражението върху бюджета и необходимите човешки и административни ресурси.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване**

Изпълнението на програмата ще бъде постоянно наблюдавано за целите на управление, докладване и отчетност, разпространение, видимост и използване на резултатите. Ключовите показатели за постигнати резултати ще бъдат посочени в приложение от предложения регламент, като Комисията планира да въведе допълнителни дейности за постоянен мониторинг, както е обяснено по-долу в раздел 5.1 от оценката на въздействието. Дейностите за мониторинг ще имат за цел да оценяват напредъка за постигане на целевите продукти и резултати на програмата и да проследяват показателите за постигнати резултати в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план въз основа на предварително определени цели и критерии.

Освен това по-сложните и амбициозни показатели и показателите за дългосрочно въздействие ще бъдат измервани ограничен брой пъти през целия програмен цикъл в контекста на официалните междинна и последваща оценки на бъдещата програма или чрез специални независими изследвания и проучвания, извършени от външни експерти. Някои проучвания биха могли да се използват за измерване на причинно-следственото въздействие на някои действия на програмата.

Освен това механизмът за мониторинг и оценка, като взема предвид резултатите от междинния доклад за оценка на програма „Еразъм“ (2014—2020 г.), ще избегне поставянето на какъвто и да било ненужен товар върху бенефициерите по програмата и изпълнителните органи по отношение на броя и честотата на проучванията, извадки на участници в проучванията, размер и равнище на сложност на събраните данни и др.

Държавите членки ще допринасят за процеса на мониторинг и оценка чрез техните национални доклади относно изпълнението на програмата на тяхната територия.

Оценките, които ще бъдат извършени в съответствие с параграфи 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 година²¹, в които трите институции изразиха съгласие, че оценките на действащото законодателство и политика следва да служат като база за оценки и на въздействието на вариантите за по-нататъшни действия. С оценките ще се преценява въздействието на програмата на място въз основа на показателите/целите на програмата и ще бъде извършен подробен анализ на степента, до която програмата може да се счита за значима, ефективна, ефикасна, осигуряваща достатъчно добавена стойност за ЕС и съгласувана с другите политики на ЕС. Те ще включват извлечени поуки, за да се установят всички недостатъци/проблеми или потенциал за допълнително подобряване на действията или техните резултати и за да се подпомогне увеличаването в максимална степен на тяхното използване/въздействие.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

Глава I — Общи разпоредби от предложения регламент определя неговия предмет, дефинициите на определени понятия за целите на настоящия регламент, както и общите и специфичните цели на програмата. Програмата има за цел да подкрепя образователното, професионалното и личностното развитие на хората, участващи в образованието, обучението, младежта и спорта, както в Европа, така и извън нея, като по този начин допринася за устойчивия растеж, създаването на работни места, социалното сближаване и укрепването на европейската идентичност. Програмата е ключов инструмент за подкрепа на изпълнението на политиките на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта.

За всяка от трите области на политика на програмата (образование и обучение, младеж и спорт) са определени специфични цели.

Всяка от трите области на политика е структурирана около три ключови действия, а именно „мобилност с учебна цел“ (ключово действие 1), „сътрудничество между организации и институции“ (ключово действие 2) и „подкрепа за развитието на политики и сътрудничество“ (ключово действие 3).

В *Глави II – IV* се посочват действията, които следва да бъдат подкрепени от програмата във всяка област на политиката и в рамките на всяко ключово действие, съответно в областите на обучение (глава II), младеж (глава III) и спорт (глава IV).

В *Глава V – Финансови разпоредби* се определя бюджетния пакет на програмата за периода 2021—2027 г. и предвидените форми на финансиране от Съюза. Основната референтна сума е в размер на 30 000 000 000 евро. Също така се предвижда отпускането на допълнителен финансов принос в рамките на външните инструменти. За определени действия са определени минимални суми или прагови стойности, за да се позволи на законодателя да направлява изпълнението на различните измерения на програмата.

В *Глава VI – Участие в програмата* се уточнява кои трети държави могат да бъдат асоциирани към програмата и условията при които те могат да участват пълноценно в нея заедно с държавите членки. Тези трети държави трябва да отговарят на всички условия, наложени с настоящия регламент на държавите членки, като задължението да

²¹ Междунституционално споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г. (ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.).

създадат национална агенция. Организациите и лицата от други трети държави, могат въпреки това да участват в някои от подкрепените от програмата действия. В тази глава също така се определят някои специфични правила, приложими за прякото и непряко управление предвид Финансовия регламент, по-специално, относно кои субекти могат да кандидатстват за финансиране и относно участието на експерти от комитета за оценка, посочен в член [150, параграф 3] от Финансовия регламент.

В Глава VII – *Програмиране, мониторинг и оценка* се посочват необходимите разпоредби за предоставяне на правомощия на Комисията да приема работни програми и делегирани правомощия с цел преразглеждане и/или допълване на показателите за изпълнението. В нея се уточняват също така изискванията по отношение на мониторинга, докладването и оценката на изпълнението на програмата.

В Глава VIII – *Информация, комуникация и разпространение* се определят изискванията за всички съответни участници по отношение на разпространението на информация, публичността и последващите дейности във връзка с всички действия, подкрепяни от програмата.

В Глава IX – *Система за управление и одит* определя разпоредбата за създаването и функционирането на изпълнителните органи на програмата. По отношение на управлението предложеният механизъм за изпълнение е съчетание от непряко управление. Съчетаването на различни модели на управление се основава на съществуващите структури на настоящата програма. Националните агенции ще отговарят за управлението на голяма част от фондовете на програмата.

В Глава X – *Система за контрол* се посочва необходимата система за надзор, която да гарантира, че защитата на финансовите интереси на Съюза надлежно се взема под внимание при изпълнението на дейности, финансирани съгласно настоящия регламент.

В Глава XI – *Взаимно допълване с други политики, програми и фондове на Съюза* се предвижда програмата да бъде изпълнена по начин, по който да гарантира цялостната съгласуваност и взаимното допълване на програмата с други политики и инструменти на Съюза и принципа за допълнително финансиране на фондове. Предвиждат се конкретни правила, които да позволят допълване между програмата и европейските структурни и инвестиционни фондове.

Глава XII – *Преходни и заключителни разпоредби* съдържа необходимите разпоредби за предоставяне на делегирани правомощия на Комисията и за гарантиране на прехода между програмите. Що се отнася до комитета, който се изисква съгласно Регламент (ЕС) № 182/2011, за да подпомага Комисията при приемането на актове за изпълнение, това ще бъде комитета, създаден съгласно член 36 от Регламент (ЕС) № 1288/2013 за създаване на програмата „Еразъм+“. В заключителните разпоредби се посочва датата на влизане в сила на предложения регламент, който е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки от 1 януари 2021 г.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на „Еразъм“: програма на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1288/2913

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 165, параграф 4 и член 166, параграф 4 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет²²,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²³,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) В условията на бързи и дълбоки промени, предизвикани от технологичната революция и глобализацията, инвестирането в мобилност с учебна цел, сътрудничество и развитието на иновационни политики в областта на образованието, обучението, младежта и спорта е от основно значение за изграждането на приобщаващи, единни и устойчиви общества и поддържането на конкурентоспособността на Съюза, като същевременно се допринася за укрепване на европейската идентичност и за постигане на по-демократичен Съюз.
- (2) В своето Съобщение от 14 ноември 2017 г. относно укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура, Комисията представя своята перспектива да се работи за европейско пространство за образование до 2025 г., в което ученето няма да бъде възпирано от границите; Съюз, в който престоят в друга държава членка с цел обучение и учене в каквато и да е форма или среда ще бъде обичайна практика, а владеенето на два други езика освен майчиния ще се е превърнало в правило; Съюз, в който хората ще имат силно чувство за европейската си идентичност, за европейското културно наследство и неговото многообразие. В този контекст Комисията подчертава необходимостта от насърчаване на вече утвърдилата се програма „Еразъм +“ при всички категории учащи се, обхванати от нея, и включване в програмата на учащи се с по-малко възможности.
- (3) Значението на образованието, обучението и младежта за бъдещето на Съюза е отразено в Съобщението на Комисията от 14 февруари 2018 г., озаглавено

²² ОВ С , г., стр. .

²³ ОВ С , г., стр. .

„Нова, модерна многогодишна финансова рамка за Европейския съюз, с която ефикасно да постига резултати по своите приоритети след 2020 г.“²⁴, в което също така се подчертава необходимостта да се изпълнят ангажиментите, поети от държавите членки по време на социалната среща на върха в Гьотеборг, включително чрез цялостното изпълнение на европейския стълб на социалните права²⁵ и неговия първи принцип относно образованието, обучението и ученето през целия живот. В съобщението се подчертава необходимостта от засилване на мобилността и обмена, включително чрез значително подсилена, приобщаваща и разширена програма, в отговор на призива на Европейския съвет, отправен в заключенията на Съвета от 14 декември 2017 г.

- (4) Европейският стълб на социалните права, тържествено обявен и подписан на 17 ноември 2017 г. от Европейския парламент, Съвета и Комисията, определя като свой първи принцип, че всички имат право на качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот, за да поддържат и придобиват умения, които ще им позволят да участват пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда.
- (5) На 16 септември 2016 г. в Братислава държавите членки подчертаха тяхната решимост да предоставят на младите хора по-добри възможности. В Римската декларация от 25 март 2017 г. лидерите на двадесет и седемте държави членки и на Европейския съвет, Европейския парламент и Европейската комисия поеха ангажимент да работят за Съюз, в който младите хора получават най-доброто образование и обучение и могат да учат и да намират работа навсякъде в Съюза; Съюз, който съхранява нашето културно наследство и насърчава културното многообразие.
- (6) В междинния доклад за оценка на програмата „Еразъм +“ (2014—2020 г.) се потвърждава, че създаването на единна програма за образованието, обучението, младежта и спорта е довело до значително опростяване, рационализиране и полезно взаимодействие при управлението на програмата, като същевременно са необходими допълнителни подобрения за по-нататъшно консолидиране на постигнатото подобрение на ефективността от програмата в периода 2014—2020 г. В консултациите относно междинната оценка и бъдещето на програмата държавите членки и заинтересованите лица отправят силен призив за приемственост по отношение на обхвата на програмата, основната ѝ структура и механизмите за изпълнение, като същевременно призовават за редица подобрения, като да се направи програмата по-приобщаваща. Те също така изразяват своята пълна подкрепа за запазване на интегрираната структура на програмата, основана на парадигмата за учене през целия живот. Европейският парламент, в своята Резолюция от 2 февруари 2017 г. относно изпълнението на програма „Еразъм +“, приветства интегрираната структура на програмата и призовава Комисията да използва изцяло измерението на програмата, засягащо ученето през целия живот, чрез стимулиране и насърчаване на междусекторното сътрудничество в рамките на бъдещата програма. Държавите членки и заинтересованите лица също така подчертават необходимостта да се запази силното международно измерение на програмата и да се разшири към други сектори на образованието и обучението.
- (7) Откритата обществена консултация относно средствата на Съюза в областта на ценностите и мобилността потвърждава тези важни констатации и подчертава

²⁴ COM(2018) 98 final.

²⁵ ОВ С 428, 13.12.2017 г., стр. 10.

необходимостта да са направи бъдещата програма по-приобщаваща и да се продължава пренасочването на приоритетите към модернизация на системите за образование и обучение, както и засилване на приоритетите за насърчаване на европейската идентичност, активното гражданство и участието в демократичния живот.

- (8) В своето Съобщение относно „Модерен бюджет за Съюз, който закриля, предоставя възможности и защитава: многогодишна финансова рамка за периода 2021—2027 г.“²⁶, прието на 2 май 2018 г., Комисията призовава за по-силен акцент върху младежта в следващата финансова рамка, като по-специално това ще бъде постигнато с над двойно увеличаване на средствата по програмата „Еразъм +“ (2014—2020 г.), която представлява един от най-осезаемите успехи на ЕС. Акцентът на новата програма ще бъде поставен върху приобщаването и достигането на повече млади хора с по-малко възможности. Това ще даде възможност на по-голям брой млади хора да се преместят в друга страна, за да учат или работят.
- (9) В този контекст е необходимо да се създаде програма приемник за образование, обучение, младеж и спорт („програмата“) на програма „Еразъм +“ (2014—2020 г.), създадена с Регламент (ЕС) № 1288/2013 на Европейския парламент и на Съвета²⁷. Интегрирания характер на програмата за периода 2014—2020 г., обхващащ ученето във всичките му контексти, а именно формално, неформално и самостоятелното учене, и на всички етапи от живота, следва да се запази, за да насърчава гъвкавите модели за обучение, които позволяват на лицата да развият компетенциите, необходими за справяне с предизвикателствата на двадесет и първи век.
- (10) Програмата следва да е готова да допринася в още по-голяма степен за изпълнението на целите на политиката на Съюза и приоритетите в областта на образованието, обучението, младежта и спорта. Съгласуваният подход за учене през целия живот е от основно значение за осъществяването на различните преходи, пред които хората ще бъдат изправени в хода на живота си. При изпълнението на този подход следващата програма следва да поддържа тясна връзка с цялостната стратегическа рамка за политическо сътрудничество на Съюза в областта на образованието, обучението и младежта, включително политическите програми за училищата, висшето образование, професионалното образование и обучение и ученето за възрастни, като същевременно укрепва и развива нови взаимодействия с други свързани програми и области на политиката на Съюза.
- (11) Програмата е ключов елемент за създаването на европейско пространство за образование. Програмата трябва да е готова да допринася за приемника на стратегическата рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението и европейската програма за умения²⁸ при наличието на общ ангажимент за стратегическата роля на уменията и компетенциите в подкрепа на растежа, заетостта и конкурентоспособността. Тя следва да подкрепя държавите членки при постигането на целите, определени в Парижката декларация относно

²⁶ COM(2018) 321 final.

²⁷ Регламент (ЕС) № 1288/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на „Еразъм +“: програмата на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта и за отмяна на решения № 1719/2006/ЕО, № 1720/2006/ЕО и № 1298/2008/ЕС (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 50).

²⁸ COM(2016) 381 final.

популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация²⁹.

- (12) Програмата следва да бъде съгласувана с новата стратегия на Европейския съюз за младежта³⁰, рамката за европейско сътрудничество по въпросите на младежта (2019—2027 г.), основана на Съобщението на Комисията от 22 май 2018 г. относно „Ангажиране, свързване и предоставяне на възможности на младите хора: нова стратегия за ЕС за младежта“³¹.
- (13) Програмата следва да взема предвид работния план на Съюза за спорта, който е рамката за сътрудничество на равнището на Съюза в областта на спорта за периода [... г.]³². Между работния план на Съюза и действията, подкрепени от програмата в областта на спорта, следва да бъдат осигурени съгласуваност и взаимно допълване. Необходимо е съсредоточаване на вниманието по-специално върху масовия спорт предвид важната роля на спорта за насърчаване на физическата дейност и здравословния начин на живот, социалното приобщаване и равенството. Програмата следва да допринася за насърчаване на общите европейски ценности чрез спорт, доброто управление и почтеността в спорта, както и чрез образование, обучение и умения в спорта и чрез спорта.
- (14) Програмата следва да допринася за укрепване на капацитета на Съюза за иновации, по-специално чрез подкрепа на дейностите за мобилност и сътрудничество, които насърчават развитието на компетенциите в насочени към бъдещето области или дисциплини като наука, технологии, инженерство и математика, изменение на климата, околна среда, чиста енергия, изкуствен интелект, роботика, анализ на данни, изкуство/дизайн, за да помогне на хората да усвоят необходимите за бъдещето знания, умения и компетенции.
- (15) Полезните взаимодействия с „Хоризонт Европа“ следва да гарантират, че комбинираните ресурси от програмата и от „Хоризонт Европа“³³ се използват за подпомагане на дейности, насочени към укрепването и модернизирването на европейските институции за висше образование. Програма „Хоризонт Европа“ ще допълва, когато е целесъобразно, подкрепата на програмата за инициативата за европейските университети, по-специално нейното измерение, свързано с научните изследвания, като част от разработването на нови съвместни и интегрирани дългосрочни и устойчиви стратегии за образование, научни изследвания и иновации. Полезните взаимодействия с „Хоризонт Европа“ ще съдействат за укрепването на интеграцията на образованието и научните изследвания в европейските институции за висше образование.
- (16) Програмата следва да бъде по-приобщаваща чрез подобряване на достигането до лицата с по-малко възможности, включително чрез по-гъвкави формати на мобилност с учебна цел и чрез насърчаване на участието на малки организации, по-специално новопоявили се организации и малки обществени организации на местно равнище, които работят пряко с учещи се в неравностойно положение от всички възрасти. Следва да се насърчават виртуални формати като виртуално сътрудничество, смесена и виртуална мобилност, за да се достигнат повече участници, по-специално лица с по-малко възможности и лица, за които

²⁹ [Препратка].

³⁰ [Позоваване- следва да се приеме от Съвета до края на 2018 г.]

³¹ COM(2018) 269 final.

³² [Препратка].

³³ COM(2018) [].

физическото преместване в държава, различна от държавата на пребиваване, би представлявало пречка.

- (17) В своето Съобщение относно укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура Комисията подчертава ключовата роля, която образованието, културата и спорта имат за насърчаване на активното гражданство и общите ценности сред по-младите поколения. Укрепването на европейската идентичност и насърчаването на активното участие на лицата и демократичните процеси е от основно значение за бъдещето на Европа и нашите демократични общества. Престоят в чужбина с цел образование, учене, обучение и работа или участие в младежки и спортни дейности допринася за укрепването на европейската идентичност в цялото ѝ многообразие и чувството за принадлежност към една културна общност, както и за насърчаването на активното гражданство сред хората от всички възрасти. Участниците в дейностите за мобилност следва да се включват в местните общности, както и да се ангажират в местните общности на приемащата държава, за да споделят техния опит. Следва да се подкрепят дейностите, свързани със засилването на всички аспекти на творчеството в образованието, обучението и младежта и с насърчаването на индивидуалните ключови компетенции.
- (18) Международното измерение на програмата следва да се насърчава с цел предлагането на повече възможности за мобилност, сътрудничество и политически диалог с трети държави, които не са асоциирани към програмата. Въз основа на успешното изпълнение на дейностите за международно сътрудничество във висшето образование и младежта в рамките на предходните програми в областта на образованието, обучението и младежта, дейностите за международна мобилност трябва да се разширят към други сектори като професионалното образование и обучение.
- (19) Основната структура на програмата (2014—2020 г.) в трите глави, а именно образование и обучение, младеж и спорт, и структурирана около три ключови действия, е утвърдена като успешна и следва да бъде запазена. Следва да се въведат подобрения за оптимизиране и рационализиране на подкрепяните от програмата действия.
- (20) Програмата следва да засили съществуващите възможности за мобилност с учебна цел, и по-специално, в секторите, в които програмата би могла да постигне най-голяма ефективност, за да разшири своя обхват и да отговори на силното неудовлетворено търсене. По-специално това следва да се направи чрез увеличаване и улесняване на дейностите за мобилност за студенти във висши учебни заведения, ученици и обучаващи се в професионалното образование и обучение. Мобилността на нискоквалифицирани възрастни учащи се следва да бъде включена в партньорствата за сътрудничество. Възможностите за мобилност на младежи, участващи в дейности за неформално учене, следва също така да бъдат разширени, за да достигнат повече млади хора. Следва също така да се засили мобилността на персонала в сферата на образованието, обучението, младежта и спорта, като се има предвид нейния „ефект на лоста“. В съответствие с перспективата за истинско европейско пространство за образование програмата следва също така да засилва мобилността и обмена и да насърча участието на студенти в образователни и културни дейности, като подкрепя цифровизацията на процесите, като европейска студентска карта. Тази инициатива може да бъде стъпка към осъществяването на мобилност за всички чрез създаването на възможности за висшите учебни институции да изпращат и

приемат повече студенти, участващи в дейности по обмен, като същевременно се подобрява качеството на мобилността на студенти и също така чрез улесняване на достъпа на студенти до различни услуги (библиотеки, транспорт, настаняване) преди пристигането им в чуждестранната институция.

- (21) Програмата следва да насърчава участието на младите хора в демократичния живот на Европа, включително чрез подкрепа на проекти за участие на младите хора с цел да се ангажират и да се учат как да участват в гражданското общество, като по този начин се популяризират общите европейски ценности, включително основните права, се обединяват младите хора и лицата, отговорни за вземането на решения на местно и национално равнище и на равнището на Съюза, и се допринася за процеса на европейска интеграция.
- (22) Програмата следва да предлага на младите хора повече възможности да открият Европа чрез образователен опит в чужбина. На осемнадесетгодишните лица, особено на тези с по-малко възможности, следва да се даде шанс за първи, краткосрочен индивидуален или групов опит посредством пътуване из цяла Европа в рамките на дейност за самостоятелно образование, насочена към насърчаване на чувството им за принадлежност към Европейския съюз и откриване на културното му многообразие. Програмата следва да определя органи, отговарящи за достигането и подбора на участници, и да подкрепя дейности за насърчаване на измерението, свързано с ученето чрез опит.
- (23) Програмата следва също така да насърчава изучаването на езици, по-специално чрез по-широко използване на онлайн инструменти, тъй като електронното обучение предлага допълнителни предимства за изучаването на езици по отношение на достъпа и гъвкавостта.
- (24) Програмата следва да подкрепя мерки за насърчаване на сътрудничеството между институциите и организациите, които работят активно в областта на образованието, обучението и младежта, като се признава тяхната основна роля за подпомагане на младите хора да се сдобият с необходимите в един променящ се свят знания умения и компетенции, както и да реализират своя потенциал за иновации, творчество и предприемачески дух, по-специално в рамките на цифровата икономика.
- (25) В своите Закljučения от 14 декември 2017 г. Европейският съвет призовава държавите членки, Съвета и Комисията да постигнат напредък по редица инициативи за извеждане на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението на ново равнище, включително чрез насърчаване на създаването до 2024 г. на „европейски университети“, състоящи се от изградени „отдолу нагоре“ мрежи от университети в целия Съюз. Програмата следва да подкрепя тези европейски университети.
- (26) В Комюникето от Брюж от 2010 г. се призовава за подкрепа на високите постижения в областта на професионалното образование за интелигентен и устойчив растеж. В Съобщението от 2017 г. относно засилването на иновациите в европейските региони се посочва обвързването на професионалното образование и обучение със системите за иновации като част от стратегиите за интелигентна специализация на регионално равнище. Програмата следва да предоставя средства, за да се отговори на тези призови, и да подпомага развитието на транснационални платформи на центрове за високи постижения в областта на професионалното образование, които са тясно интегрирани в местните и регионални стратегии за растеж, иновации и конкурентоспособност.

Тези центрове за високи постижения следва да действат като ключови фактори за придобиването на качествени професионални умения в контекста на секторни предизвикателства, като същевременно подкрепят цялостните структурни промени и социално-икономическите политики на Съюза.

- (27) За да увеличи използването на дейности за виртуално сътрудничество, програмата следва да подкрепя по-систематичното използване на онлайн платформи като платформата за електронно побратимяване (eTwinning), Портал за училищно образование, Електронна платформа за учене на възрастни в Европа, Европейския младежки портал и онлайн платформата за висше образование.
- (28) Програмата следва да допринася за улесняването на прозрачността и признаването на уменията и квалификациите, както и прехвърлянето на кредити или единици от учебни резултати, за да се насърчава осигуряването на качество и да се подкрепят валидирането на неформалното и самостоятелното учене, управлението и ориентирането на уменията. В тази връзка програмата следва също да предоставя подкрепа на централите за контакт и мрежите на национално равнище и равнище на Съюза, които улесняват трансевропейските обмени, както и развитието на гъвкави модели за обучение между различните области на образованието, обучението и младежта, както във формална, така и в неформална среда.
- (29) Програмата следва да мобилизира потенциала на участниците в предходната програма „Еразъм +“ и да подкрепя дейности, по-специално в областта на мрежи от бивши възпитаници, посланици и участници в програмата „EuroPeers“, чрез насърчаването им да действат като разпространители на информацията относно програмата.
- (30) Като начин да осигури сътрудничество с други инструменти на Съюза и да подкрепя други политики на Съюза, възможностите за мобилност следва да бъдат предлагани на хора от различни сектори на дейност, като публичния сектор, селското стопанство и предприятията, за да придобият образователен опит в чужбина, който да им позволи да израстват и да се развиват на всеки етап от живота, както в професионален, така и в личен план, по-специално чрез развиване на осведоменост за европейската им идентичност и разбиране за европейското културно многообразие. Програмата следва да предлага входен пункт към транснационални схеми за мобилност на Съюза със силно измерение на учене, като опростява начина, по който тези схеми се предлагат на бенефициерите и участниците в тези дейности. Разширяването на проектите по „Еразъм“ следва да бъде улеснено; следва да се въведат специфични мерки, които да подпомагат организаторите на проекти по „Еразъм“ да кандидатстват за отпускането на безвъзмездни средства, да развиват взаимодействия чрез подкрепата по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове и програмите, свързани с миграцията, сигурността, правосъдието и гражданството, здравеопазването и културата.
- (31) Важно е да се насърчават преподаването, ученето и научните изследвания в областта на въпросите на европейската интеграция, както и да се насърчават дебатите по тези въпроси чрез подкрепата на инициативата „Жан Моне“ в областта на висшето образование, но също така и в други области на образованието и обучението. Насърчаването на чувство за европейска идентичност и ангажираност е от особено значение във време, когато общите ценности, върху които е основан Съюзът и които оформят част от нашата

европейска идентичност, са поставени на изпитание и гражданите показват ниско равнище на ангажираност. Програмата следва да продължава своя принос за развитието на високи постижения в изследванията в областта на европейската интеграция.

- (32) Отчитайки значението на борбата с изменението на климата в съответствие с ангажиментите на Съюза за прилагане на Парижкото споразумение и постигането на целите на ООН за устойчиво развитие, настоящата програма ще спомогне за включване в политиките на Съюза на действието в областта на изменението на климата и за постигането на общата цел, която е 25 % от разходите за бюджета на Съюза да бъдат в подкрепа за постигане на целите в областта на климата. Съответните действия ще бъдат определени по време на подготовката и изпълнението на програмата и оценени в контекста на съответните оценки и процес на преразглеждане.
- (33) С настоящия регламент се определя финансов пакет за програмата, който да представлява основната референтна сума по смисъла на *[позоваването следва да се актуализира по целесъобразност]* точка 17 от Междунституционалното споразумение между Европейския парламент, Съвета и Комисията за бюджетната дисциплина, за сътрудничеството по бюджетните въпроси и за доброто финансово управление³⁴, за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура.
- (34) В рамките на основния пакет за действия в областта на образованието и обучението, които се управляват от националните агенции, следва да се определи разбивка на минималния размер на отпускнатите средства по сектори (висше образование, училищно образование, професионално образование и обучение и образование за възрастни), за да се гарантира критична маса на бюджетните кредити с цел постигане на предвидените продукти и резултати във всеки от тези сектори.
- (35) Към настоящата програма се прилага Регламент (ЕС, Евратом) № [новия ФР] („Финансовия регламент“)³⁵. В него са определени правилата относно изпълнението на бюджета на Съюза, включително правилата относно безвъзмездните средства, наградите, обществените поръчки и непрякото изпълнение.
- (36) Видовете финансиране и методите за изпълнение съгласно настоящия регламент се избират в зависимост от възможностите им за осъществяване на конкретните цели на действията и за постигане на резултати, като се вземат предвид, по-специално разходите за проверки, административната тежест и очакваният риск от несъответствие. Това следва да включва разглеждане на възможността за използване на еднократни суми, фиксирани ставки и единични разходи, както и на финансиране, което не е свързано с разходите, посочени в член [125, параграф 1] от Финансовия регламент.
- (37) Трети държави, които са членки на Европейското икономическо пространство (ЕИП), могат да участват в програмата в рамките на сътрудничеството, установено по линия на Споразумението за Европейското икономическо пространство (ЕИП), в което се предвижда изпълнението на програми на Съюза с решение по линия на това споразумение. Третите държави могат също така да участват въз основа на друга правни инструменти. Настоящият регламент следва

³⁴ ОВ L [...], [...], стр. [...].

³⁵ ОВ L [...], [...] Г., стр. [...].

да предоставя необходимите права и достъп на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, Европейската служба за борба с измамите (OLAF), както и Европейската сметна палата да упражняват цялостно съответните им правомощия. Пълноценното участие на трети държави в програмата следва да отговаря на условията, посочени в конкретни споразумения, обхващащи участието на съответната трета държава в програмата. Освен това пълното участие води до задължението да се създаде национална агенция и да се управляват някои от действията по програмата на децентрализирано равнище. Физическите лица и образуванията от трети държави, които не са асоциирани към програмата, следва да могат да участват в някои от действията на програмата, във вида, в който са определени в работната програма и в публикуваните от Комисията покани за представяне на предложения. При изпълнението на програмата могат да бъдат вземани предвид конкретни договорености по отношение на физически лица и образувания от европейски микродържави.

- (38) В съответствие със Съобщението на Комисията „Засилено и обновено стратегическо партньорство с най-отдалечените региони на Съюза“³⁶ програмата следва да отчита специфичната ситуация на тези региони. Ще бъдат предприети мерки за увеличаване на участието на най-отдалечените региони във всички дейности. Обменът и сътрудничеството по отношение на мобилността между хората и организациите от тези региони и трети държави, по-специално съседните държави, следва да бъдат насърчени. Такива мерки ще бъдат наблюдавани и редовно оценявани.
- (39) В съответствие [позоваването следва да бъде актуализирано по целесъобразност съгласно ново Решение относно ОСТ с член 94 от Решение 2013/755/ЕС на Съвета³⁷] физически лица и организации, установени в отвъдморски страни и територии, имат право да получават финансиране при спазване на правилата и целите на програмата и на евентуалните договорености, приложими по отношение на държавата членка, с която е свързана съответната отвъдморска страна или територия. Ограниченията, наложени от отдалечеността на тези страни или територии, следва да бъдат взети предвид при изпълнението на програмата и тяхното участие в програмата да бъде наблюдавано и редовно оценявано.
- (40) В съответствие с Финансовия регламент Комисията следва да приема работни програми и да информира Европейския парламент и Съвета за тях. Работната програма следва да определя мерките, необходими за нейното изпълнение в съответствие с общите и специфичните цели на програмата, критериите за подбор и отпускане на безвъзмездни средства, както и всички други необходими елементи. Работните програми и всички техни изменения следва да се приемат чрез актове за изпълнение в съответствие с процедурата по разглеждане.
- (41) Съгласно параграфи 22 и 23 от Междунституционално споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество³⁸, налице е необходимост от

³⁶ COM(2017) 623 final.

³⁷ Решение 2013/755/ЕС на Съвета от 25 ноември 2013 г. за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз („Решение за отвъдморско асоцииране“) (ОВ L 344, 19.12.2013 г., стр. 1.).

³⁸ Междунституционално споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г. (ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.).

оценяване на програмата въз основа на събраната информация посредством специфични изисквания за мониторинг, като същевременно се избягват свръхрегулирането и административната тежест, по-специално за държавите членки. Тези изисквания следва да включват специфични, измерими и реалистични показатели, които могат да се измерват във времето като основа за оценка на въздействието на програмата на място.

- (42) На европейско, национално и местно равнище следва да се осигурят подходящи разяснителни кампании, популяризиране и разпространяване на възможностите за участие и на резултатите от дейностите, подпомагани от програмата. Разяснителните кампании, популяризирането и разпространяването следва да разчитат на всички изпълнителни органи за програмата, включително, когато е целесъобразно, на подкрепата на други основни заинтересовани страни.
- (43) За да се гарантира по-голяма ефективност на връзките с широката общественост и по-силно взаимодействие между комуникационните дейности, предприети по инициатива на Комисията, ресурсите, отделени за комуникация съгласно настоящия регламент, следва да допринесат и за институционалната комуникация на политическите приоритети на Съюза, при условие че те са свързани с общата цел на настоящия регламент.
- (44) За да осигури ефективно и ефикасно изпълнение на настоящия регламент, програмата следва да използва в максимална степен вече въведените механизми за изпълнение. Следователно изпълнението на програмата следва да бъде възложено на Комисията и на националните агенции. Когато е възможно и с цел постигане на максимална ефективност, националните агенции следва да бъдат същите като тези, определени за управлението на предходната програма. Обхватът на предварителна оценка на съответствието следва да бъде ограничен до изискванията, които са нови и специфични за програмата, освен ако това не е обосновано, като в случай на сериозни пропуски или незадоволителни резултати от страна на съответната национална агенция
- (45) За да се осигурят добро финансово управление и правна сигурност във всяка участваща държава, всеки национален орган следва да определи независим одитен орган. Когато е възможно и с цел постигане на максимална ефективност независимият одитен орган следва да бъде същият като този, определен за дейностите, посочени в предходната програма.
- (46) Държавите членки следва да се стремят да приемат всички подходящи мерки за отстраняване на правните и административни пречки за правилното действие на програмата. Това включва решаване, когато е възможно и без да се засяга законодателството на Съюза за влизане и пребиваване на граждани на трети държави, на въпросите, които създават затруднения при получаването на визи и разрешения за пребиваване. В съответствие с Директива (ЕС) 2016/801 на Европейския парламент и на Съвета³⁹, държавите членки се насърчават да въведат ускорени процедури за прием.
- (47) Системата за отчитане на изпълнението следва да гарантира ефикасното, ефективно и навременно и с подходящо ниво на подробности събиране на данните за мониторинга на изпълнението на програмата и на нейната оценка.

³⁹

Директива (ЕС) 2016/801 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел провеждане на научно изследване, следване, стаж, доброволческа дейност, програми за ученически обмен или образователни проекти и работа по програми „au pair“ (ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 21.).

Тези данни следва да се съобщават на Комисията по начин, който е приведен в съответствие със съответните правила за защита на данните.

- (48) За да се гарантират еднакви условия за прилагането на настоящия регламент, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁰.
- (49) За да се опростят изискванията към бенефициерите би трябвало във възможно най-голяма степен да се използва опростено отпускане на безвъзмездни средства под формата на финансиране чрез еднократни суми, единични разходи и единни ставки. Опростеното отпускане на безвъзмездни средства за подкрепа на действията за мобилност на програмата, както е определено от Комисията, следва да взема предвид издръжката за живот в приемащата държава. Комисията и националните агенции на изпращащите държави следва да имат възможността да адаптират опростеното отпускане на безвъзмездни средства въз основа на обективни критерии, по-специално с цел да осигуряват достъп на хора с по-малко възможности. В съответствие с националното право държавите членки следва също така да бъдат насърчавани да освобождават тези средства от всякакви данъци и социални плащания. Същото освобождаване следва да се прилага за публични или частни субекти, които посредничат при предоставяне на посочената финансова подкрепа на съответните лица.
- (50) В съответствие с Финансовия регламент, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁴¹, Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета⁴² и Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета⁴³ финансовите интереси на Съюза се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности и измами, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и, когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. В съответствие по-специално с Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 и Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва разследвания, включително проверки и инспекции на място, за да установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 Европейската прокуратура може да разследва и да преследва по наказателен ред измами и други незаконни дейности в Съюза, засягащи финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на

⁴⁰ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. Установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

⁴¹ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF) (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1.).

⁴² Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

⁴³ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1).

Съвета⁴⁴. В съответствие с Финансовия регламент всички лица или субекти, получаващи средства на Съюза, оказват пълно сътрудничество за защита на финансовите интереси на Съюза и предоставят необходимите права и достъп на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите, на Европейската прокуратура и на Европейската сметна палата, и гарантират, че всички трети страни, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

- (51) Необходимо е да се осигури допълването на действията, извършени в рамките на програмата, с дейностите, предприети от държавите членки както и с други дейности на Съюза, по-специално тези в областите на образованието, културата и медиите, младежта и солидарността, заетостта и социалното приобщаване, научните изследвания и иновациите, промишлеността и предприятията, селското стопанство и развитието на селските райони с акцент върху младите земеделски стопани, сближаването, регионалната политика и международното сътрудничество и развитие.
- (52) Макар че регулаторната рамка е позволила на държавите членки и регионите да създадат в рамките на предходния програмен период взаимодействия между програмата „Еразъм+“ и други инструменти на Съюза, като например европейските структурни и инвестиционни фондове, които също така подкрепят качествено развитие на системите за образование, обучение и младеж в Съюза, досега този потенциал не е използван напълно, като по този начин се ограничават системните ефекти на проектите и въздействието върху политиката. Ефективната комуникация и сътрудничество следва да се извършват на национално равнище между националните органи, отговорни за управлението на тези различни инструменти, за да се увеличи до възможно най-голяма степен съответното им въздействие. Програмата следва да създава условия за активно сътрудничество с тези инструменти.
- (53) С цел преразглеждане или допълване на показателите за изпълнението на програмата на Комисията следва да се делегира правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на приложението. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество. По-специално, с цел осигуряване на равностойно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът следва да получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (54) Целесъобразно е да се осигури правилното завършване на предходната програма, по-специално по отношение на продължаването на многогодишните мерки за управлението ѝ, като например финансирането на техническата и административната помощ. Считано от 1 януари 2021 г., посредством техническата и административната помощ следва да се гарантира, ако е

⁴⁴ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29).

необходимо, управлението на дейности, които до 31 декември 2020 г. още не са завършени в рамките на предходните програми.

- (55) Настоящият регламент е съобразен с основните права и принципите, признати в частност от Хартата на основните права на Европейския съюз. По-специално, настоящият регламент цели да гарантира пълното зачитане на правото на равенство между мъжете и жените и правото на недискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждания, възраст или сексуална ориентация, и да насърчава прилагане на членове 21 и 23 от Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (56) Хоризонталните финансови правила, приети от Европейския парламент и от Съвета, на основание член 322 от ДФЕС, се прилагат към настоящия регламент. Тези правила са установени във Финансовия регламент и определят, по-специално процедурата за създаване и изпълнение на бюджета чрез безвъзмездни средства, обществени поръчки, награди, непряко изпълнение, и предвиждат проверки на отговорността на финансовите участници. Правилата, приети на основание член 322 от ДФЕС, засягат също защитата на бюджета на Съюза в случай на широко разпространено незачитане на принципите на правовата държава в държавите членки, тъй като зачитането на тези принципи е съществена предпоставка за добро финансово управление и ефективно финансиране от ЕС.
- (57) Тъй като целта на настоящия регламент не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а по-скоро поради своя транснационален характер, голям обем и широк географски обхват на финансираните дейности за мобилност и сътрудничество, нейното въздействие върху достъпа до мобилност с учебна цел и по-общо върху интеграцията в Съюза, както и нейното засилено международно измерение, могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приема мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, както е посочено в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (58) Регламент (ЕО) № 1288/2013 следва да се отмени, считано от 1 януари 2021 г.
- (59) За да се осигури непрекъснатост на финансовата подкрепа, предвидена по програмата, настоящият регламент следва да се прилага считано от 1 януари 2021 г.,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се създава „Еразъм“, програма за действие на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта (наричана по-долу „програмата“).

С него се определят целите на програмата, бюджетът за периода 2021—2027 г., формите на финансиране от Съюза и правилата за предоставяне на такова финансиране.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- (1) „учене през целия живот“ означава учене във всичките му форми (формално, неформално и самостоятелно учене), което се осъществява на всички етапи от живота, в това число образование и грижи в ранна детска възраст, общо образование, професионално образование и обучение, висше образование и образование за възрастни, и което води до подобряване на знанията, уменията и нагласите или на участието в обществото в личен, граждански, културен, социален и/или свързан със заетостта план, включително предоставянето на консултации и услуги по ориентиране;
- (2) „мобилност с учебна цел“ означава физическо преместване в държава, различна от държавата на пребиваване, с цел учебна дейност, обучение или неформално или самостоятелно учене; Може да бъде придружена от мерки като езикова подкрепа и обучение и/или допълнена от онлайн обучение и виртуално сътрудничество. В някои конкретни случаи може да бъде под формата на учене посредством използването на информационни технологии и комуникационни инструменти;
- (3) „неформално учене“ означава доброволно учене, което се осъществява посредством целенасочени дейности (по отношение на целите, методите и времето) и е придружено с някаква форма на подпомагане на учебния процес, но което не е част от официалната система за образование и обучение;
- (4) „самостоятелно учене“ означава учене, което е резултат от ежедневни дейности и опит, и което не е организирано или структурирано по отношение на целите, учебното време или подпомагането на учебния процес. То може да е непреднамерено от гледна точка на учащия;
- (5) „младежи“ са лицата на възраст между 13 и 30 години;
- (6) „масов спорт“ означава организиран спорт, практикуван на местно равнище от непрофесионални спортисти, и спорт за всички;

- (7) „студент във висшето образование“ означава всяко лице, което е записано във висше учебно заведение, включително за кратък цикъл на обучение, за придобиване на бакалавърска, магистърска или докторска степен или еквивалентна степен. Обхваща също така лицата, завършили наскоро висше образование;
- (8) „персонал“ означава всяко лице, което на професионални или доброволни начала, участва в образованието, обучението или неформалното учене, като може да включва университетски преподаватели, учители, обучители, училищни ръководители, лица, работещи в областта на младежта, спортни треньори, както и непреподавателски персонал и други специалисти, които насърчават ученето;
- (9) „обучаващ се в рамките на професионалното образование и обучение“ означава всяко лице, което участва в програма за начално или продължаващо професионално образование или обучение на всички нива от средното до след завършване на средното образование. Това включва участието на физически лица, които наскоро са завършили такива програми;
- (10) „ученик“ означава всяко лице, което е записано да бъде обучавано в институция, предоставяща общо образование на всички нива от образование и грижи в ранна детска възраст до гимназиален етап на средното образование, и за което националните органи считат, че отговаря на критериите за участие в програмата в рамките на съответните им територии;
- (11) „образование за възрастни“ означава всяка форма на непрофесионално образование за възрастни хора след първоначално образование, независимо дали то е от формален, неформален или самостоятелен характер;
- (12) „трета държава, която не е асоциирана с програмата“ означава трета държава, която не участва изцяло в програмата, но чиито правни субекти могат по изключение да се възползват от програмата в надлежно обосновани случаи в интерес на Съюза;
- (13) „трета държава“ означава държава, която не е държава членка;
- (14) „партньорство“ означава споразумение между група институции и/или организации за провеждане на съвместни дейности и проекти;
- (15) „съвместна магистърска програма“ означава интегрирана учебна програма, предлагана от най-малко две висши учебни заведения, след преминаването на която се получава едно-единствено свидетелство за завършена степен, издадено и подписано съвместно от всички участващи институции, което се признава официално в държавите, в които се намират участващите институции;
- (16) „международно“ се отнася за всяко действие, което включва най-малко една трета държава, която не е асоциирана с програмата;
- (17) „виртуално сътрудничество“ означава всяка форма на сътрудничество, която използва информационни технологии и комуникационни инструменти;
- (18) „висше учебно заведение“ означава всеки вид висше учебно заведение, което в съответствие с националното право или практика предлага признати степени или други признати квалификации за висше образование, без значение как се нарича това заведение, както и всеки друг вид висше учебно заведение, за което националните органи считат, че отговаря на критериите за участие в програмата на съответните им територии;

- (19) „транснационално“ се отнася за всяко действие, което включва най-малко две държави, които са държави членки или трети държави, асоциирани към програмата;
- (20) „дейност за младежко участие“ означава дейност извън училище, осъществявана от неформални групи от млади хора и/или младежки организации, която се характеризира с неформален подход към обучението;
- (21) „лице, работещо с младежи“ е лице, което на професионални или доброволни начала работи в областта на неформалното учене и което подкрепя младежите в личното им социално-икономическо и професионално развитие;
- (22) „диалог по въпросите на младежта в ЕС“ означава диалогът с младежите и младежките организации, който служи като средище за непрекъснато съвместно обмисляне на приоритетите, изпълнението и следващите стъпки в рамките на европейското сътрудничество по въпросите на младежта;
- (23) „трета държава, асоциирана към програмата“ означава трета държава, която е страна по споразумение със Съюза, позволяващо участието ѝ в програмата, и която изпълнява всички задължения, посочени в настоящия регламент по отношение на държавите членки;
- (24) „правен субект“ означава физическо лице или юридическо лице, учредено и признато в това си качество съгласно националното, съюзното или международното право, което има правосубектност и може, действайки от свое име, да упражнява права и да поема задължения или, в съответствие с [член 197, параграф 2, буква в)] от Финансовия регламент — субект, който няма правосубектност;
- (25) „хора с по-малко възможности“ означава лица, които срещат трудности, които им пречат да имат ефективен достъп до възможности по програмата поради причини от икономическо, социално, културно, географско или здравословно естество или свързани с мигрантския им произход, или увреждания и образователни затруднения;
- (26) „национален орган“ означава орган на национално равнище, който отговаря за мониторинга и надзора на управлението на програмата в държава членка или в трета държава, асоциирана към програмата;
- (27) „национална агенция“ означава един или повече органи в дадена държава членка или трета държава, асоциирана към програмата, отговорни за управлението на изпълнението на програмата на национално равнище. Може да има повече от една национална агенция в дадена държава членка или трета държава, асоциирана към програмата.

Член 3

Цели на програмата

1. Общата цел на програмата е да подкрепя образователното, професионалното и личностното развитие на хората, участващи в образованието, обучението, младежта и спорта, както в Европа, така и извън нея, като по този начин допринася за устойчивия растеж, създаването на работни места, социалното сближаване и укрепването на европейската идентичност. Предвид посоченото по-горе програмата следва да бъде ключов инструмент за изграждане на европейско пространство за образование, подкрепа на изпълнението на

европейското стратегическо сътрудничество в областта на образованието и обучението и свързаните с него секторни програми, напредъка на сътрудничеството в областта на политиката за младежта в рамките на Стратегията на Съюза за младежта 2019—2027 г. и развитието на европейското измерение в спорта.

2. Програмата има следните специфични цели:

- а) да насърчава мобилността с учебна цел за граждани, както и сътрудничеството, приобщаването, високите постижения, творчеството и иновациите на равнището на организациите и политиките в областта на образованието и обучението;
- б) да насърчава неформалната мобилност с учебна цел и активното участие сред младите хора, както и сътрудничеството, приобщаването, творчеството и иновациите на равнището на организациите и политиките в областта на младежта;
- в) да насърчава мобилността с учебна цел на спортни треньори и спортен персонал, както и сътрудничеството, приобщаването, творчеството и иновациите на равнището на спортните организации и политиките в областта на спорта.

3. Целите на програмата се постигат посредством следните три ключови действия:

- а) мобилност с учебна цел („ключово действие 1“);
- б) сътрудничество между организациите и институциите („ключово действие 2“); както и
- в) подкрепа за разработването на политики и сътрудничество („ключово действие 3“);

Целите следва също така да бъдат постигнати чрез действия по инициативата „Жан Моне“, както е посочено в член 7.

Описанието на действията, подкрепени от всяко ключово действие, е представено в глава II (Образование и обучение), глава III (Младеж) и глава IV (Спорт).

ГЛАВА II

ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Член 4

Ключово действие 1 Мобилност с учебна цел

В областта на образованието и обучението програмата следва да подкрепя следните действия в рамките на ключово действие 1:

- а) мобилност на студенти и персонал във висши учебни институции;
- б) мобилност на учащи и служители в рамките на професионалното образование и обучение ;

- в) мобилност на ученици и училищен персонал;
- г) мобилност на персонал в образованието за възрастни;
- д) възможности за изучаване на езици, включително възможностите, които подкрепят дейностите за мобилност.

Член 5

Ключово действие 2

Сътрудничество между организациите и институциите

В областта на образованието и обучението програмата следва да подкрепя следните действия в рамките на ключово действие 2:

- а) партньорства за сътрудничество и обмен на практики, включително дребномащабни партньорства, които да насърчават по-широк и по-приобщаващ достъп до програмата;
- б) партньорства за високи постижения, по-специално европейски университети, центрове за високи постижения в областта на професионалното образование и съвместни магистърски програми;
- в) партньорства за иновации, които укрепват капацитета на Европа за иновации;
- г) онлайн платформи и инструменти за виртуално сътрудничество, включително услугите за подкрепата на платформата за електронно побратимяване (eTwinning) и Електронната платформа за учене на възрастни в Европа.

Член 6

Ключово действие 3

Подкрепа за разработването на политики и сътрудничество

В областта на образованието и обучението програмата следва да подкрепя следните действия в рамките на ключово действие 3:

- а) изготвянето и изпълнението на общите и секторните програми за политиките в областта на образованието и обучението, включително с подкрепата на мрежата „Евридика“ или дейности на други съответни организации;
- б) подкрепа за инструментите и мерките на Съюза, които насърчават качеството, прозрачността и признаването на компетенциите, уменията и квалификациите⁴⁵;

⁴⁵

По-специално, единната рамка на Съюза за прозрачност на професионалните квалификации и умения; Европейската квалификационна рамка; Европейската референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение; Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение; Европейската система за трансфер и натрупване на кредити; Европейския регистър за осигуряване на качество във висшето образование; Европейската асоциация за осигуряване на качество във висшето образование; Европейската мрежа от национални информационни центрове в европейските регионални и национални информационни центрове за академично признаване в Европейския съюз; и мрежите „Euroguidance“.

- в) Политически диалог и сътрудничество с ключови заинтересовани страни, включително мрежи в рамките на Съюза, европейски неправителствени организации и международни организации в областта на образованието и обучението;
- г) мерки, които допринасят за качествено и приобщаващо изпълнение на програмата;
- д) сътрудничество с други инструменти на Съюза и подкрепа за други политики на Съюза;
- е) дейности за разпространение и за повишаване на осведомеността относно резултатите от европейската политика и нейните приоритети, както и относно програмата.

Член 7

Действия по инициативата „Жан Моне“

Програмата следва да подкрепя преподаването, ученето и научните изследвания в областта на въпросите на европейската интеграция и дебатите по тези въпроси чрез следните действия:

- а) действия по инициативата „Жан Моне“ в областта на висшето образование;
- б) действия по инициативата „Жан Моне“ в други области на образованието и обучението;
- в) подкрепа на следните институции, преследващи цел от европейски интерес: Европейския университетски институт, Флоренция, включително училището по транснационално управление; Колежа на Европа (университетските градчета в Брюж и Натолин); Европейският институт по публична администрация, Маастрихт; Академията по европейско право, Трир; Европейската агенция за специални потребности и приобщаващо образование, Одензе и Международния център за европейско обучение, Ница;

ГЛАВА III

МЛАДЕЖ

Член 8

Ключово действие 1 Мобилност с учебна цел

В областта на младежта програмата следва да подкрепя следните действия в рамките на ключово действие 1:

- а) мобилност на младежи;
- б) дейности за младежко участие;
- в) дейности по линия на DiscoverEU;

- г) мобилност на млади работници.

Член 9

Ключово действие 2

Сътрудничество между организациите и институциите

В областта на младежта програмата следва да подкрепя следните действия в рамките на ключово действие 2:

- а) партньорства за сътрудничество и обмен на практики, включително дребномащабни партньорства, които да насърчават по-широк и по-приобщаващ достъп до програмата;
- б) партньорства за иновации, които укрепват капацитета на Европа за иновации;
- в) онлайн платформи и инструменти за виртуално сътрудничество.

Член 10

Ключово действие 3

Подкрепа за разработването на политики и сътрудничество

В областта на младежта програмата следва да подкрепя следните действия в рамките на ключово действие 3:

- а) изготвянето и изпълнението на програмата за политиката на Съюза в областта на младежта и с подкрепата на мрежата на посветената на младежта уики-страница;
- б) инструментите и мерките на Съюза, които насърчават качеството, прозрачността и признаването на компетенциите и уменията, по-специално чрез „Youthpass“;
- в) политически диалог и сътрудничество със съответните заинтересовани страни, включително мрежи в рамките на Съюза, европейски неправителствени организации и международни организации в областта на младежта, младежкия диалог в ЕС, както и подкрепа за Европейския форум на младежта;
- г) мерки, които допринасят за качествено и приобщаващо изпълнение на програмата;
- д) сътрудничество с други инструменти на Съюза и подкрепа за други политики на Съюза;
- е) дейности за разпространение и за повишаване осведомеността относно резултатите от европейската политика и нейните приоритети, както и относно програмата.

ГЛАВА IV

СПОРТ

Член 11

Ключово действие 1 Мобилност с учебна цел

В областта на спорта програмата следва да подкрепя в рамките на ключово действие 1 мобилността на спортни треньори и спортен персонал.

Член 12

Ключово действие 2 Сътрудничество между организациите и институциите

В областта на спорта програмата следва да подкрепя следните действия в рамките на ключово действие 2:

- а) партньорства за сътрудничество и обмен на практики, включително дребномащабни партньорства, които да насърчават по-широк и по-приобщаващ достъп до програмата;
- б) спортни събития с нестопанска цел, които имат за цел да развият допълнително европейското спортно измерение.

Член 13

Ключово действие 3 Подкрепа за разработването на политики и сътрудничество

В областта на спорта програмата следва да подкрепя следните действия в рамките на ключово действие 3:

- а) изготвяне и изпълнение на политическата програма на Съюза във връзка със спорта и физическата активност;
- б) политически диалог и сътрудничество със съответни ключови заинтересовани страни, включително европейски неправителствени организации и международни организации в областта на спорта;
- в) дейности за разпространение и за повишаване на осведомеността относно резултатите от европейската политика и нейните приоритети, както и относно програмата, включително спортни отличия и награди.

ГЛАВА V

ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ

Член 14

Бюджет

1. Финансовият пакет за изпълнение на програмата за периода 2021—2027 г. е 30 000 000 000 евро по текущи цени.
2. Програмата се изпълнява съгласно следното индикативно разпределение на сумите:
 - а) 24 940 000 000 евро за действия в областта на образованието и обучението, от които:
 - (1) поне 8 640 000 000 евро следва да бъдат отпуснати за действия в областта на висшето образование, посочени в член 4, буква а) и член 5, буква а);
 - (2) поне 5 230 000 000 евро за действия в областта на професионалното образование и обучение, посочени в член 4, буква б) и член 5, буква а);
 - (3) поне 3 790 000 000 евро за действия в областта на училищното образование, посочени в член 4, буква в) и член 5, буква а);
 - (4) поне 1 190 000 000 евро за действия в областта на образованието за възрастни, посочени в член 4, буква г) и член 5, буква а);
 - (5) 450 000 000 евро за действия по инициативата „Жан Моне“, посочени в член 7;
 - б) 3 100 000 000 евро за действия в областта на младежта, посочени в членове от 8 до 10;
 - в) 550 000 000 евро за действия в областта на спорта, посочени в членове от 11 до 13; както и
 - г) поне 960 000 000 евро като принос за оперативните разходи на националните агенции.
3. Освен това към финансовия пакет, посочен в параграф 1, и с цел насърчаване на международното измерение на програмата, се прави допълнителен финансов принос съгласно Регламент .../... [Инструмент за съседство, развитие и международно сътрудничество]⁴⁶, и съгласно Регламент .../... относно инструмента за предприсъединителна помощ [ИРА III]⁴⁷, за подкрепа на действията, които се изпълняват и управляват съгласно настоящия регламент. Този принос се финансира съгласно регламентите, с които се създават посочените инструменти.
4. Сумата, посочена в параграф 1, може да бъде използвана за техническа и административна помощ за изпълнението на програмата, например

⁴⁶

[Препратка].

⁴⁷

[Препратка].

подготвителни, мониторингови, контролни и одитни дейности и дейности за оценка, включително корпоративни информационни системи.

5. Без да се засяга Финансовият регламент, разходите за действия, произтичащи от проекти, включени в първата работна програма, могат да бъдат допустими от 1 януари 2021 г.
6. Ресурсите, отпуснати на държавите членки в режим на споделено управление, могат по искане на държавите членки да бъдат прехвърлени към програмата. Комисията изпълнява тези ресурси пряко в съответствие с [член 62, параграф 1, буква а)] от Финансовия регламент или непряко — в съответствие с [буква в)] от посочения член и параграф. Когато е възможно, тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка.

Член 15

Форми на финансиране от ЕС и методи на изпълнение

1. Програмата се изпълнява по последователен начин при пряко управление в съответствие с Финансовия регламент или при непряко управление с органите, определени в [член 61, параграф 1, буква в)] от Финансовия регламент.
2. Програмата може да предоставя финансиране чрез всяка една от формите, предвидени във Финансовия регламент, по-специално безвъзмездни средства, награди, обществени поръчки.
3. Вноските във взаимен застрахователен механизъм могат да покриват риска, свързан с възстановяването на средства, които получателите дължат, и следва да бъдат считани за достатъчна гаранция съгласно Финансовия регламент. Прилагат се разпоредбите, посочени в [член X от] Регламент X [*приемник на Регламента относно Гаранционния фонд*].

ГЛАВА VI

УЧАСТИЕ В ПРОГРАМАТА

Член 16

Трети държави, асоциирани към програмата

1. Програмата е отворена за участие на следните трети държави:
 - а) членки на Европейската асоциация за свободна търговия, които са членки на Европейското икономическо пространство (ЕИП) — в съответствие с условията, определени в Споразумението за Европейското икономическо пространство;
 - б) присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални кандидати — в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Съюза, определени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Съюза и тези държави;

- в) държави, попадащи в обхвата на Европейската политика за съседство — в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Съюза, определени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специфичните условия, определени в споразуменията между Съюза и тези държави;
 - г) други трети държави в съответствие с условията, определени в специфично споразумение относно участието на третата държава в програми на Съюза, при условие че споразумението:
 - гарантира справедлив баланс по отношение на вноските на третата държава, която участва в програмите на Съюза, и ползите за нея;
 - определя условията за участие в програмите, включително изчислението на финансовите вноски за отделните програми и техните административни разходи. Тези вноски представляват целеви приходи в съответствие с [член 21, параграф 5] от Финансовия регламент;
 - не предоставя на третата държава правомощия за вземане на решения по отношение на програмата;
 - гарантира правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси.
2. Държавите, посочени в параграф 1, следва да участват изцяло в програмата само доколкото те изпълняват всички задължения, които настоящият регламент налага на държавите членки.

Член 17

Трети държави, които не са асоциирани към програмата

По отношение на действията, посочени в членове 4-6, член 7, параграф, букви а) и б) и членове 8-10, 12 и 13, програмата може да бъде отворена за участието на следните трети държави:

- а) трети държави, посочени в член 16, които не отговарят на условието, посочено в параграф 2 от същия член;
- б) и всяка друга трета държава.

Член 18

Правила, приложими за прякото и непряко управление

1. Програмата следва да бъде отворена за публичноправни или частноправни субекти, които са активни в областта на образованието, обучението, младежта и спорта.
2. При изпълнението на програмата, наред с другото, при подбора на участниците и отпускането на безвъзмездни средства Комисията и държавите членки гарантират, че се полагат усилия за насърчаване на социалното приобщаване и се подобрява достигането до хора с по-малко възможности.

3. За подбор в рамките на прякото и непрякото управление, комитета за оценка, посочен в [член 145, параграф 3, трето тире] от Финансовия регламент, може да бъде съставен от външни експерти.
4. Публичните субекти и институциите и организациите в областта на образованието, обучението, младежта и спорта, които са получили над 50 % от своите годишни приходи от публични източници през последните две години, се счита, че разполагат с необходимия финансов и професионален и административен капацитет за изпълнение на дейностите по програмата. От тях не се изисква да предоставят допълнителни документи, за да докажат такъв капацитет.
5. С цел да се подобри достъпът на хора с по-малко възможности и да се гарантира безпроблемното изпълнение на програмата, Комисията може да адаптира или може да упълномощи посочените в член 23 национални агенции да адаптират въз основа на обективни критерии безвъзмездните средства за подкрепа на действията за мобилност по програмата.
6. Комисията може да отправи покани заедно с трети държави, които не са асоциирани към програмата, или техни организации и агенции за финансиране на проекти чрез съфинансиране. Проектите могат да се оценяват и подбират чрез съвместни процедури по оценка и подбор, които ще се договорят от участващите финансиращи организации или агенции в съответствие с принципите, изложени във Финансовия регламент.

ГЛАВА VII

ПРОГРАМИРАНЕ, МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Член 19

Работна програма

Програмата се изпълнява чрез работните програми, посочени в член [108] от Финансовия регламент. Освен това работната програма ще предоставя информация за сумата, разпределена за всяко действие и за разпределението на финансовите средства между държавите членки и трети държави, асоциирани по програмата, за действията, управлявани чрез националните агенции. Работната програма се приема от Комисията посредством акт за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 31.

Член 20

Мониторинг и докладване

1. Показателите за докладване относно напредъка на програмата по отношение на изпълнението на общите и специфичните цели, определени в член 3, се съдържат в приложението.
2. За да се гарантира ефективна оценка на програмата относно постигането на целите ѝ, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 30 за изменение на приложението с цел преразглеждане и допълване на показателите, когато това е необходимо, както

и за допълване на настоящия регламент с разпоредби относно създаването на рамка за мониторинг и оценка.

3. Системата за отчитане на изпълнението гарантира ефикасното, ефективно и навременно и с подходящо ниво на подробности събиране на данни за мониторинга на изпълнението на програмата и на нейната оценка от бенефициерите, получаващи средства на Съюза по смисъла на [член 2, параграф 5] от Финансовия регламент. За тази цел на бенефициерите на средства от Съюза и на държавите членки се налагат пропорционални изисквания за докладване.

Член 21

Оценка

1. Провеждат се навременни оценки, които да послужат в процеса на вземане на решения.
2. Междинната оценка на програмата се извършва, след като за изпълнението на програмата се натрупа достатъчно информация, но не по-късно от четири години след започване на изпълнението на програмата. Междинната оценка трябва също така да се придружава от окончателната оценка на предходната програма.
3. Без да се засягат изискванията, посочени в глава IX, и задълженията на националните агенции, посочени в член 24, до 30 април 2024 г. държавите членки предават на Комисията доклад за изпълнението и въздействието на програмата на териториите им.
4. В края на периода на изпълнение, но не по-късно от четири години след края на периода, посочен в член 1, Комисията извършва окончателна оценка на програмата.
5. Комисията представя заключенията от оценките и своите наблюдения на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

ГЛАВА VIII

ИНФОРМАЦИЯ, КОМУНИКАЦИЯ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

Член 22

Информация, комуникация и разпространение

1. Националните агенции, посочени в член 24, разработват последователна стратегия с цел ефективно достигане, както и разпространение и използване на резултатите от дейностите, подкрепяни в рамките на действията, управлявани по програмата от посочените национални агенции, подпомагат Комисията в изпълнението на общата ѝ задача за разпространение на информация относно програмата, включително информация за действията и дейностите, управлявани на национално равнище и на равнището на Съюза, и резултатите

от нея, и информират съответните целеви групи относно действията и дейностите, предприети в тяхната държава.

2. Получателите на средства от Съюза посочват неговия произход и гарантират видимостта на финансирането от Съюза, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително медиите и обществеността.
3. Правните субекти в рамките на секторите, обхванати от програмата, използват наименованието „Еразъм“ за целите на комуникацията и разпространението на информация във връзка с програмата.
4. Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности по отношение на програмата и нейните действия и резултати. Финансовите ресурси, отпуснати на програмата, допринасят също така за институционалната комуникация на политическите приоритети на Съюза, доколкото те са свързани с целите, посочени в член 3.

ГЛАВА IX

СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ОДИТ

Член 23

Национален орган

1. В срок до [...] г.] всяка държава членка уведомява Комисията с официално уведомление, предадено чрез постоянното ѝ представителство, относно лицето (лицата), законно оправомощено(и) да действа(т) от нейно име в качеството на „национален орган“ за целите на настоящия регламент. В случай на замяна на националния орган по време на изпълнението на програмата съответната държава членка уведомява незабавно Комисията за това в съответствие със същата процедура.
2. Държавите членки предприемат всички необходими и подходящи мерки за премахване на всякакви правни и административни пречки пред правилното действие на програмата, включително, когато е възможно, мерки с цел решаване на проблеми, които създават затруднения за получаването на визи.
3. В срок до [...] г.] националният орган определя национална агенция или национални агенции. В случай че има повече от една национална агенция, държавите членки установяват подходящ механизъм, който да координира управлението на изпълнението на програмата на национално равнище, по-специално с цел осигуряване на съгласувано и икономически ефективно изпълнение на програмата и ефективни контакти с Комисията във връзка с това, и с цел улесняване на възможното прехвърляне на финансови средства между агенциите, с което да се осигури гъвкавост и по-добро оползотворяване на средствата, разпределени на държавите членки. Всяка държава членка определя как да организира взаимоотношенията между своя национален орган и своята национална агенция, включително за задачи като изготвянето на работна програма на националната агенция. Националният орган предоставя на Комисията подходяща предварителна

оценка на съответствието, в уверение на това, че националната агенция спазва [член 58, параграф 1], буква в), подточки v) и vi) и [член 60, параграфи 1, 2 и 3] от Финансовия регламент, както и на изискванията на Съюза по отношение на стандартите за вътрешен контрол за националните агенции и на правилата за управлението на финансовите средства по програмата, предназначени за отпускане на безвъзмездни средства.

4. Националният орган определя независим одитен орган, както е посочено в член 26.
5. Националният орган изготвя своята предварителна оценка на съответствието въз основа на резултатите от собствените си проверки и одити и/или въз основа на проверките и одитите, предприети от независимия одитен орган, посочен в член 26. Когато националната агенция, определена за програмата, е агенцията, която е била определена за национална агенция за предходната програма, обхватът на предварителна оценка на съответствието може да бъде ограничен до изискванията, които са нови и специфични за програмата.
6. В случай че Комисията отхвърли определената национална агенция въз основа на своята преценка на предварителната оценка на съответствието, или ако националната агенция не отговаря на минималните изисквания, определени от Комисията, националният орган гарантира, че са предприети необходимите коригиращи действия по отношение на националната агенция, за да бъде тя приведена в съответствие с минималните изисквания, или определя друг орган за национална агенция.
7. Националният орган извършва мониторинг и следи управлението на програмата на национално равнище. Той своевременно информира Комисията и провежда консултации с нея преди вземането на каквото и да било решение, което може да окаже значително въздействие върху управлението на програмата, по-специално във връзка със своята национална агенция.
8. Националният орган осигурява подходящо съфинансиране на операциите на своята национална агенция, за да се гарантира, че програмата се управлява при спазване на приложимите правила на Съюза.
9. Въз основа на годишната декларация за управлението на националната агенция, независимото одитно становище по нея и анализа на Комисията на съответствието и дейността на националната агенция, националният орган предоставя на Комисията ежегодно информация за дейностите по мониторинг и надзор по програмата.
10. Националният орган носи отговорност за правилното управление на финансовите средства на Съюза, преведени от Комисията на националната агенция в рамките на програмата.
11. При нередност, небрежност или измама, дължащи се на националната агенция, както и в случай на сериозни пропуски или незадоволителни резултати от страна на националната агенция, когато това води до претенции към нея от страна на Комисията, националният орган отговаря за възстановяването на несъбраните средства на Комисията.
12. В случаите, посочени в параграф 11, националният орган може да оттегли мандата на националната агенция по своя собствена инициатива или по искане на Комисията. Когато националният орган желае да оттегли този мандат по други основателни причини, той уведомява Комисията за оттеглянето най-

малко шест месеца преди предвидената дата на приключване на мандата на националната агенция. В такъв случай националният орган и Комисията официално договарят конкретни и определени във времето преходни мерки.

13. В случай на оттегляне националният орган провежда необходимите проверки по отношение на финансовите средства на Съюза, поверени на националната агенция, чийто мандат е оттеглен, и осигурява безпрепятственото прехвърляне на тези финансови средства на новата национална агенция, както и на всички документи и управленски инструменти, необходими за управление на програмата. Националният орган предоставя на националната агенция, чийто мандат е оттеглен, финансова подкрепа, необходима, за да продължи да изпълнява договорните си задължения към бенефициерите по програмата и към Комисията до момента на прехвърляне на тези задължения на нова национална агенция.
14. По искане на Комисията националният орган определя институциите или организациите или видовете институции и организации, които да се считат за допустими за участие в конкретни действия по програмата на съответните им територии.

Член 24

Национална агенция

1. Националната агенция:
 - а) има правосубектност или е част от образувание, което има правосубектност, и се урежда от законодателството на съответната държава членка; за национална агенция не може да бъде определено министерство;
 - б) разполага с подходящ персонал, инфраструктура и капацитет за управление, така че да изпълнява задачите си по задоволителен начин, като осигурява ефикасно и ефективно управление на програмата и добро финансово управление на финансовите средства на Съюза;
 - в) разполага с оперативни и правни средства за прилагане на правилата за административното, договорното и финансовото управление, определени на равнището на Съюза;
 - г) предлага подходящи финансови гаранции, учредени за предпочитане от орган от публичния сектор, съответстващи на размера на финансовите средства на Съюза, които следва да управлява;
 - д) се определя за времетраенето на програмата.
2. Националната агенция отговаря за управлението на всички етапи от жизнения цикъл на действията, които следва да бъдат описани в работната програмата, посочена в член [19], в съответствие с [член 58 параграф 1, буква в), подточки v) и vi)] от Финансовия регламент.
3. Националната агенция отпуска безвъзмездни средства на бенефициерите, по смисъла на [член 2, параграф 5] от Финансовия регламент, посредством споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, в съответствие с посоченото от Комисията за съответното действие по програмата.

4. Националната агенция докладва ежегодно на Комисията и на своя национален орган в съответствие с [член 60, параграф 5] от Финансовия регламент. Националната агенция отговаря за изпълнението на бележките, направени от Комисията след осъществения от нея анализ на годишната декларация за управлението и на независимото одитно становище по декларацията.
5. Националната агенция не може да делегира на трето лице каквато и да било възложена ѝ задача по програмата или по изпълнението на бюджета, без предварително писмено разрешение от националния орган и Комисията. Националната агенция носи цялата отговорност за задачите, делегирани на трето лице.
6. В случай на оттегляне на мандата на национална агенция тя продължава да носи юридическа отговорност за изпълнението на договорните си задължения към бенефициерите по програмата и към Комисията до прехвърлянето на тези задължения на нова национална агенция.
7. Националната агенция отговаря за управлението и приключването на финансовите споразумения, свързани с предходната програма, които все още действат към момента на започване изпълнението на програмата.

Член 25

Европейска комисия

1. Въз основа на изискванията за съответствие на националните агенции, посочени в член 23, параграф 3, Комисията прави преглед на националните системи за управление и контрол, по-специално въз основа на предварителната оценка на съответствието, която ѝ е представена от националния орган, годишната декларация за управлението на националната агенция и на становището на независим одитен орган по нея, като надлежно отчита ежегодната информация, предоставена от националния орган за извършените от него дейности по мониторинг и надзор по програмата.
2. В срок от два месеца след получаване от националния орган на предварителната оценка на съответствието, посочена в член 23, параграф 3, Комисията приема, приема условно или отхвърля определената национална агенция. Комисията не влиза в договорни отношения с националната агенция, докато не приеме предварителната оценка на съответствието. При условно приемане Комисията може да приложи пропорционални предпазни мерки в договорните си отношения с националната агенция.
3. Комисията предоставя ежегодно на националната агенция следните финансови средства по програмата:
 - а) финансови средства за отпускане на безвъзмездни средства в съответната държава членка за действията по програмата, чието управление е поверено на националната агенция;
 - б) финансово участие в подкрепа на задачите на националната агенция за управление на програмата, което се определя в зависимост от размера на финансовите средства на Съюза за отпускане на безвъзмездни средства, поверени на националната агенция;
 - в) ако е приложимо, отпускането на допълнителни средства за мерки съгласно член 6, буква г) и член 10, буква г).

4. Комисията определя изискванията за работната програма на националната агенция. Комисията не предоставя на националната агенция финансови средства, докато не одобри официално работната програма на националната агенция.
5. След като направи оценка на годишната декларация за управлението и на становището на независимия одитен орган по нея, Комисията изпраща своето становище и бележките си по посочените документи на националната агенция и на националния орган.
6. В случай че Комисията не може да приеме годишната декларация за управлението или независимото одитно становище по нея или в случай на незадоволително изпълнение от националната агенция на бележките на Комисията, последната може да приложи всякакви предпазни и корективни мерки, необходими за защита на финансовите интереси на Съюза, в съответствие с член 60, параграф 4 от Финансовия регламент.
7. Организиран се редовни срещи с мрежата от национални агенции с цел да гарантира съгласувано прилагане на програмата във всички държави членки и всички трети държави, посочени в член 17.

Член 26

Независим одитен орган

1. Независимият одитен орган изготвя одитно становище относно годишната декларация за управлението, посочена в член 60, параграф 5 от Финансовия регламент. То трябва да съставлява основата на общата увереност по член [123] от Финансовия регламент.
2. Независимият одитен орган трябва да:
 - а) притежава необходимата професионална компетентност за извършване на одити в публичния сектор;
 - б) гарантира, че при своите одити взема предвид международно признатите одитни стандарти;
 - в) не е в положение на конфликт на интереси по отношение на правното образувание, в чиято структура е националната агенция. По-специално, той трябва да е функционално независим по отношение на правното образувание, в чиято структура е националната агенция.
3. Независимият одитен орган предоставя на Комисията и на нейните представители, както и на Сметната палата, пълен достъп до всички документи и доклади, подкрепящи одитното становище, което той изготвя относно годишната декларация за управлението на националната агенция.

ГЛАВА X

СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛ

Член 27

Принципи на системата за контрол

1. Комисията предприема подходящи мерки, за да гарантира, че когато се изпълняват дейности, финансирани съгласно настоящия регламент, финансовите интереси на Съюза са защитени чрез прилагането на мерки за предотвратяване на измами, корупция и всякакви други незаконни действия, чрез ефективни мерки за контрол, а ако се открият нередности — чрез възстановяване на недължимо платените суми, и, когато е целесъобразно, чрез ефективни, пропорционални и възпиращи санкции.
2. Комисията отговаря за надзорните проверки по отношение на действията и дейностите по програмата, които се управляват от националните агенции. Тя определя минималните изисквания за проверките, извършвани от националната агенция и от независимия одитен орган.
3. Националната агенция отговаря за първичните проверки на бенефициерите на безвъзмездни средства за действия по програмата, както е посочено в член 24, параграф 2. Тези проверки трябва да осигуряват достатъчно гаранции, че отпуснатите безвъзмездни средства са използвани по предназначение и в съответствие с приложимите правила на Съюза.
4. По отношение на финансовите средства по програмата, преведени на националните агенции, Комисията гарантира подходяща координация на своите проверки с националните органи и националните агенции въз основа на принципа на единния одит и на анализ на риска. Настоящата разпоредба не се прилага за разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF).

Член 28

Защита на финансовите интереси на Съюза

Когато трета държава участва в програмата по силата на решение в рамките на международно споразумение или по силата на друг правен инструмент, третата държава предоставя правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и Европейската сметна палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия. По отношение на Европейската служба за борба с измамите тези права включват правото да се извършват разследвания, включително проверки и инспекции на място, предвидени в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013.

ГЛАВА XI

ВЗАИМНО ДОПЪЛВАНЕ

Член 29

Взаимно допълване с други политики, програми и средства на Съюза

1. Програмата се изпълнява по начин, който гарантира цялостната съгласуваност и взаимното допълване на програмата със съответните политики, програми и средства на Съюза, по-специално свързаните с образование и обучение, култура и медии, младеж и солидарност, заетост и социално приобщаване, научни изследвания и иновации, промишленост и предприятия, политика за цифрови технологии, селско стопанство и развитие на селските райони, околна среда и климат, сближаване, регионална политика, миграция, сигурност и международно сътрудничество и развитие.
2. Действие, за което е предоставен принос по програмата, може също така да получава принос от която и да е друга програма на Съюза, при условие че приносът не обхваща едни и същи разходи.
3. Когато програмата и европейските структурни и инвестиционни (ЕСИ), посочени в член 1 от Регламент (ЕС)XX [ROP] предоставят съвместно финансова подкрепа за едно и също действие, то се изпълнява в съответствие с правилата, посочени в настоящия регламент, включително правилата относно възстановяването на неправомерно изплатени суми.
4. Действията, допустими съгласно програмата, които са били оценени в рамките на покана за представяне на предложения по линия на програмата, и които отговарят на минималните изисквания за качество на тази покана, но не са финансирани поради бюджетни ограничения, могат да бъдат избрани за финансиране от европейските структурни и инвестиционни (ЕСИ). В този случай се прилагат процентите на съфинансиране и правилата за допустимост, основани на настоящия регламент. Тези действия се изпълняват от управляващия орган, посочен в член [65] от Регламент (ЕС) XX [ROP] в съответствие с правилата, определени в посочения регламент, и финансират специфични регламенти, включително правила относно финансовите корекции.

ГЛАВА XII

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 30

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 20, се предоставя на Комисията до 31 декември 2028 г.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 20, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 20, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 31

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. Комитетът може да заседава в специални състави, за да разглежда секторни въпроси. Когато е целесъобразно, в съответствие с неговия процедурен правилник и в специални случаи, на заседанията му могат да бъдат поканени да участват като наблюдатели външни експерти, включително представители на социалните партньори.
3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 32

Отмяна

Регламент (ЕС) № 1288/2013 се отменя, считано от 01 януари 2021 г.

Член 33

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на съответните дейности, предприети съгласно Регламент (ЕС) № 1288/2013, който продължава да се прилага за съответните дейности до тяхното приключване.

2. С финансовия пакет за програмата могат да се покриват и разходите за техническа и административна помощ, необходими за осигуряване на прехода между програмата и мерките, приети съгласно Регламент (ЕС) № 1288/2013/ЕО.
3. Чрез дерогация от [член 130, параграф 2] от Финансовия регламент и в надлежно обосновани случаи Комисията може да приеме разходи, които са пряко свързани с изпълнението на ползващите се от подкрепа действия и направени през първите шест месеца на 2021 г., за допустими за финансиране, считано от 1 януари 2021 г., дори когато те са направени от бенефициера преди подаването на заявлението за финансиране.
4. Ако е необходимо, в бюджета могат да се записват бюджетни кредити за поети задължения след 2027 г. за покриване на разходите, предвидени в член 14, параграф 5, с цел да се гарантира управлението на действията и дейностите, които не са приключили до [31 декември 2027 г.].
5. Държавите членки гарантират на национално равнище безпрепятствения преход между действията, провеждани в рамките на програма „Еразъм +“ (2014 — 2020 г.) и действията, които се изпълняват по програмата.

Член 34

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на [...] [двадесетия] ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 1.1. Наименование на предложението/инициативата
- 1.2. Съответни области на политиката (*програмен клъстер*)
- 1.3. Естество на предложението/инициативата
- 1.4. Мотиви за предложението/инициативата
- 1.5. Срок на действие и финансово отражение
- 1.6. Планиран(и) метод(и) на управление

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

- 2.1. Правила за мониторинг и докладване
- 2.2. Система за управление и контрол
- 2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове
- 3.2. Очаквано отражение върху разходите
 - 3.2.1. *Обобщение на очакваното отражение върху разходите*
 - 3.2.2. *Очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи*
 - 3.2.3. *Финансов принос от трети страни*
- 3.3. Очаквано отражение върху приходите

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на „Еразъм“: програма на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1288/2913

1.2. Съответни области на политиката (програмен клъстер)

7. Инвестиции в хора, социално сближаване и ценности

1.3. Предложението/инициативата е във връзка с:

☒ **ново действие**

☐ **ново действие след пилотен проект/подготвително действие**⁴⁸

☐ **продължаване на съществуващо действие**

☐ **сливане или пренасочване на едно или няколко действия към друго/ново действие**

1.4. Мотиви за предложението/инициативата

1.4.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

В краткосрочна или дългосрочна перспектива програмата има за цел да подкрепя възможностите за мобилност с учебна цел, които допринасят за личностното, образователното, гражданското и професионалното развитие на хората. Програмата също така ще подкрепя сътрудничеството между заинтересованите страни на организационно равнище и на равнище политика с цел насърчаване на приобщаването, високите постижения, творчеството и иновациите в областта на образованието, обучението, младежта и спорта.

След влизането в сила на основния законодателен акт, уреждащ програмата, изпълнението на програмата се планира да започне на 1^{-ви} януари 2021 г. за срок от седем години.

1.4.2. Добавена стойност от участието на Съюза

Докато държавите членки остават отговорни за съдържанието и организацията на техните политики в съответните области, програмата има за цел да насърчава проекти за транснационална и международна мобилност и за сътрудничество, както и да подкрепя развитието на политики с европейско измерение.

Целите на тази инициатива не могат да бъдат постигнати адекватно и в достатъчна степен от държавите членки поради транснационалния характер, големия обем и широкия географски обхват на финансираните дейности за мобилност с учебна цел и за сътрудничество, тяхното въздействие върху достъпа до мобилност с учебна цел и по-общо върху интеграцията в Съюза, както и засиленото международно измерение. Както се вижда от междинната оценка на „Еразъм+“, отделните инициативи на образователните институции или на държавите членки, макар и считани за ефективни и полезни на национално равнище, не са достатъчно мащабни и обемни и не постигат

⁴⁸

Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

въздействие на общоевропейско равнище. Действията на Съюза позволяват укрепване на критичната маса и преодоляване на паневропейските предизвикателства в съответните области. По отношение на обхвата кумулативното покритие на ниво отделна държава и междусекторното покритие остават ограничени в сравнение с настоящата програма „Еразъм +“.

В междинната оценка на „Еразъм +“ се констатира, че при отсъствие на програмата мобилността на учещите се и на персонала, както и европейското сътрудничество в секторите, обхванати от програмата, ще бъдат значително намалени. Основната добавена стойност за Съюза от дейностите за сътрудничество, както е посочено в оценката, засяга повишаване на качеството, иновациите, професионалния и международен характер на участващите организации, както и повишено ниво на междусекторно сътрудничество, подобрен географски баланс, в това число малките държави и държавите от Централна и Източна Европа, които да се интегрират по един по-добър начин. От оценката става ясно също така, че на хоризонтално ниво и във всички финансирани дейности програмата активно изгражда положителни нагласи към Европейския съюз⁴⁹ и допринася за развитието на европейската идентичност. В оценката също така се очертават ползите от разширяване на дейностите, специално насочени върху подобряване на знанията за Европейския съюз и разбирането на Европейския съюз, по-специално млади хора, ученици и обучаващи се в професионалното образование и обучение.

Добавената стойност на Съюза също така произтича и от кумулативния ефект на дейностите по програмата за стимулиране на експертния опит на Европа, особено в някои ключови сектори на бъдещето, като се засилват конкурентоспособността и капацитета за иновации на Съюза. Транснационалното и международното измерение на подкрепените дейности поощряват талантите и развиват връзки в секторите, които изискват висока степен на интернационализация. Програмата ще допринася за увеличаване на обема на квалифицираните специалисти, които са се възползвали от международен опит и са обогатили своите технически и общоприложими умения. Добавената стойност на Съюза ще оформя следващото поколение на творчески и новаторски настроени европейски граждани и ще помага за създаването на истинска европейска нагласа. Транснационалното европейско измерение ще развива връзки в секторите, които изискват висока степен на интернационализация. Подкрепата на иновациите на равнището на Съюза би насърчило също така ползотворния обмен между държавите, като по този начин помага на държавите членки да напредват със сходно темпо в областта на модернизацията и иновациите на техните системи и политики. Програмата ще допринася също така, както пряко така и непряко, за използване на възможностите и за справяне с предизвикателствата, пред които са изправени организациите, институциите, както и системите и политиките, които се грижат за личното, социално-образователното и професионалното развитие на гражданите, като им осигуряват висококачествени, иновативни и приобщаващи дейности в областта на образованието, обучението, младежта и спорта. Програмата ще включва също така действие, специално насочено към разширяване на достъпа на по-малките участници до програмата и което ще подкрепя гъвкавите формати (като цяло транснационални и, в изключителни случаи, национални дейности със силно европейско измерение, като дейности по специфична европейска тема или по

⁴⁹

Положителната асоциация между участието в програмата и чувството за принадлежност към Съюза се установява във всички сектори и всички форми на участие. От обучаващите се, които се възползват пряко от програмата „Еразъм +“, 19 % е по-вероятно да се чувстват европейци и 6% е по-вероятно да имат положителни чувства към Съюза - Източник: Работен документ на службите на Комисията за междинна оценка на „Еразъм +“.

политически приоритет). Това ще позволи на организациите с по-малък организационен капацитет и на участниците с малък или никакъв опит в транснационалното сътрудничество, като организации на местно равнище и новопоявили се такива, да имат първи опит в достъпа до средствата на Съюза и да придобиват знания с оглед на бъдещи транснационални дейности за сътрудничество.

1.4.3. Изводи от подобен опит в миналото

Неотдавна завършената междинна оценка на „Еразъм+“⁵⁰, с която се оценява напредъка в изпълнението на „Еразъм+“ за периода 2014—2016 г. във всички участващи държави и се разглежда въздействието в дългосрочен план на седемте предходни програми от периода 2007—2013 г. (последваща оценка), включително в държавите партньори. В оценката се установява, че „Еразъм+“ и предходните програми са показали силна значимост, ефективност и ефикасност. Като цяло програмата се цени високо от широк кръг заинтересовани страни и от широката общественост, като се ползва от добро реноме, призната е извън групата на преките бенефициери, и се възприема като водещо действие на Съюза. В междинната оценка също така се констатира, че програмата допринася за по-приобщаващ Съюз и ефективно задейства иновациите сред участващите в програмата организации. Програмата „Еразъм+“ също така е доказала своето значение за глобалното влияние на Съюза, най-вече като улеснява сътрудничеството между Европа и държавите партньори.

Представени са сериозни доказателства за ефективността на програмата на различни равнища, т.е. отделни млади хора и персонал, които се възползват от програмата, както и организации и системи. Програмата е показала своя капацитет да се разширява и адаптира към нови целеви групи, както и непрекъснато да подобрява своите механизми за изпълнение. „Еразъм+“ е намалила отчасти административния товар за заинтересованите страни и бенефициерите (напр. засилване на цифровизацията и въвеждане на бързи процедури за подбор). Намаленият административен товар е подобрил нефинансовите резултати на подкрепените проекти, тъй като бенефициерите са могли да се съсредоточат в по-голяма степен върху съдържанието на своите проекти. В оценката се установява също така, че реструктурирането на предходните програми в единна интегрирана програма е засилило съгласуваността на програмата по отношение на съответствието между финансираните видове действия и логиката на интервенция на програмата, подобрило е ефикасността ѝ и е опростило структурата ѝ в три ключови действия. Заинтересованите страни призовават за стабилност или постепенно развитие в бъдеще.

В оценката се правят следните препоръки по отношение на бъдещата програма:

- да се насърчава приобщаването (за лица и организации) на групи в уязвимо положение и да се разшири достъпът до програмата, по-специално за лица с по-малко възможности;
- да се оптимизират действията, които имат за цел да стимулират иновациите, като по този начин допринасят за преодоляване на разликите в уменията и компетенциите;
- да се подредят по-добре приоритетите и да се инвестира стратегически в секторите с най-голям потенциал - училища, професионално образование и обучение, младеж;
- да се увеличи във възможно най-голяма степен значимостта и въздействието на обучението за възрастни, действията по инициативата „Жан Моне“ и в областта на спорта;

50

https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/evaluations_bg.

- да се насърчи европейската осведоменост: да се засилят мерките за насърчаване на разбирането за европейска интеграция и чувството за принадлежност към Европа;
- да се увеличат международните възможности и глобалния обхват на програмата;
- да се опростят допълнително правилата на програмата и административните процедури, включително във връзка с международните действия, оптимизираният онлайн инструменти и намаленото количество на изискуемата информация от участниците и бенефициерите;
- да се засилят взаимодействията и да се развият нови взаимодействия с други инструменти и политики на Съюза;
- да се включат по-добре отговорните за вземането на решения лица в разработването и изпълнението на политическите призиви.

1.4.4. Съгласуваност и евентуално взаимодействие с други актове

Програмата е един от инструментите за финансиране по многогодишната финансова рамка 2021—2027 г., насочени към инвестиране в хората, социалното сближаване и ценностите. Програмата ще бъде съвместима с други инструменти на Съюза и ще ги допълва, по-специално инструментите за външно сътрудничество⁵¹, европейските структурни и инвестиционни фондове, Европейския социален фонд плюс и Европейския фонд за регионално развитие. Програмата ще търси също така да постигне полезни взаимодействия с фонд „Убежище и миграция“, както и с фонд „Вътрешна сигурност“. Съществува също така важно потенциално взаимно допълване между целите и интервенциите на програмата и бъдещата програма в областта на правата и ценностите. Програмата ще бъде съвместима с бъдещата програма „Творческа Европа“ и ще представлява важно допълнение към нея. В областта на младежта програмата ще бъде също така съвместима с Европейския корпус за солидарност и ще го допълва чрез предлагане на различни видове дейности. В областта на цифровите умения програмата „Цифрова Европа“ ще допълва широкия подход на „Еразъм+“ за уменията чрез подкрепа на развитието и придобиването на усъвършенствани цифрови умения.

По отношение на общите цели (напр. качествено развитие на системите за образование, обучение и младеж, развитие на човешкия капитал и др.) е установен огромен потенциал за взаимно допълване и взаимодействия. Тези програми на Съюза са от основно значение за по-конкурентоспособна, по-устойчива и готова за бъдещето Европа. Подобрените взаимодействия и взаимни допълвания се очакват да увеличат съгласуваността между разходните програми и да позволят ефективното сътрудничество, като отговарят на сегашните обществени предизвикателства.

Въпреки че тези програми се поддържат от различни инструменти, с независими начини на действие, различни логика на интервенция, режими на управление и структура, тяхното взаимодействие може да създаде ефект на сближаване. Следователно ще се търсят взаимодействия там, където са възможни, и ще се създава допълнителна добавена стойност.

Нови или засилени полезни взаимодействия могат да бъдат установени на няколко равнища:

1. на стратегическо равнище - по-голяма съгласуваност и по-добро съответствие на общите цели на политиката;
2. на равнище на програмиране - по-голяма съгласуваност на приоритетите и съвместими рамки за изпълнение;

⁵¹ Инструментът за съседство, развитие и международно сътрудничество (NDICI) и Инструментът за предприсъединителна помощ (IPA III).

3. на равнище проекти - стратегическо обединяване на финансирането от няколко източника.

Като конкретен инструмент за насърчаване на изпълнението на полезните взаимодействия се предлага интегриране на схемите за мобилност със силното измерение за учене на „Еразъм“, като инфраструктурата на програма „Еразъм“ и механизмите на изпълнение се използват като „инструмент“ и се следва логиката на интервенцията на „Еразъм“. Ще бъде въведено ново действие с цел подпомагане на мобилността на различни категории организации или лица, които са насочени конкретно към други области на политиката (напр. сектор на публичното управление, селско стопанство и развитие на селските райони, предприятия, правоприлагащи органи и др.). Това ще допринесе за по-голяма съгласуваност на изпълнението, както и за по-нататъшно опростяване и повишаване на ефективността. „Инструментът“ на Еразъм ще бъде предложен като централизирано действие поради неговата ограничена критична маса (поне в първоначалната му фаза), както и междусекторния му компонент.

1.5. Срок на действие и финансово отражение

☒ **ограничен срок на действие**

- ☒ В сила от 1.1.2021 г. до 31.12.2027 г.
- ☒ Финансово отражение от 2021 г. до 2027 г. за бюджетните кредити за поети задължения и от 2021 г. до 2032 г. за бюджетните кредити за плащания.

☐ **неограничен срок на действие**

- Изпълнение с период на започване на дейност от ГТГГ до ГТГГ, последван от функциониране с пълен капацитет.

1.6. Планирани методи на управление⁵²

☒ **Пряко управление** от Комисията

- ☒ от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;
- ☒ от изпълнителните агенции

☐ **Споделено управление** с държавите членки

☒ **Непряко управление** чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета:

- ☒ трети държави или на органите, определени от тях;
- ☐ международни организации и техните агенции (да се уточни);
- ☐ ЕИБ и Европейския инвестиционен фонд;
- ☐ органите, посочени в членове 70 и 71 от Финансовия регламент;
- ☒ публичноправни органи;
- ☒ частноправни органи със задължение за обществена услуга, доколкото предоставят подходящи финансови гаранции;

⁵²

Подробности във връзка с методите на управление и позоваванията на Финансовия регламент могат да бъдат намерени на уебсайта BudgWeb:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

- ☐ органи, уредени в частното право на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които предоставят подходящи финансови гаранции;
- ☐ лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на ОВППС съгласно дял V от ДЕС и които са посочени в съответния основен акт.

Забележки

По отношение на механизмите за изпълнение инструментите (най-вече безвъзмездни средства) и режимите за управление - пряко и непряко управление - ще бъдат запазени, тъй като не е необходима структурна промяна в начина на действие на програмата.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Рамката за мониторинг и оценка на бъдещата програма „Еразъм“ ще следва подход, който е основан на: а) непрекъснат мониторинг за оценка на напредъка за постигане на целевите продукти и резултати на програмата; и б) оценки и изследвания/проучвания за установяване на дългосрочното въздействие на програмата, измервани само няколко пъти през целия програмен цикъл (официални междинна и последваща оценки и специални независими изследвания и проучвания).

Целта е да се използват доколкото е възможно съществуващите механизми и да се опрости, рационализира и намали административния товар за участниците (лица и организации), като същевременно се гарантира, че е събрана достатъчно информация за оценка на въздействието на програмата и се защитава отчетността. Затова правилата за мониторинг и докладване ще бъдат систематично създавани с оглед на тяхната ефикасност и разходна ефективност въз основа на опита, натрупан в рамките на настоящата програма, без да се накърнява необходимостта от данни за целите на оценката.

В съответствие с констатациите в междинната оценка следващата програма „Еразъм“ ще бъде насочена към опростяване и подобряване на системата за мониторинг с цел:

- яснота и значимост на показателите за крайни продукти, както и качеството на данни;
- надеждност на показателите за резултатите, които се отчитат самостоятелно;
- пропорционалност между съответната тежест за бенефициерите (брой и честота на проучванията, извадки на участници в проучванията, размер и равнище на сложност на събраните данни и др.) и използването на данните за целите на мониторинга, оценката и разпространението;
- улеснено използване и допълнителна оперативна съвместимост на онлайн инструментите.

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. Обосновка на предложените начини за управление, механизми за финансиране на изпълнението, начини за плащане и стратегия за контрол

Предложената продължителна комбинация от начините за управление на програмата (преки и непреки) се основава на положителния опит от изпълнението на настоящата програма „Еразъм +“, в чиято междинна оценка се установява, че начините на управление са подходящи за целта „с добра цялостна координация и без установена значителна неефективност“. Програмата се основава на съществуващи структури в съответствие с принципите на субсидиарност, пропорционалност и ефективност.

Запазването на вече утвърдилите се форми ще позволи насочване на усилията върху постигането на резултати, запазването на доказаната ефективност като същевременно се минимизира административния товар (като например опита по време на прехода между поколенията на програма 2007—2013 г. и програма 2014—2020 г.) Ще бъде запазен общия принцип: като общо правило няма да бъде предоставяна пряка подкрепа на отделни бенефициери; ще се продължи насочването на подкрепата чрез участващите организации, които ще я разпределят на отделните учащи се и специалисти.

Като цяло разходите на Съюза за управление на настоящата програма „Еразъм +“ са разумни (6 % от бюджета на „Еразъм“ за административни и оперативни разходи)⁵³. Това се вижда най-вече в сравнение с по-малките действия на национално равнище, които изглеждат по-скъпи (средно 14 % от съответния им бюджет).

2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им

Рисковете, идентифицирани при изпълнението на настоящите програми, попадат предимно в следните категории:

- грешки поради непознаване на правилата от страна на бенефициерите. Очаква се процентът грешки и финансови корекции да бъде по-висок при дейности с по-сложни правила за финансово управление, особено когато безвъзмездните средства се основават на реални разходи; Този риск може да се намали до голяма степен чрез използване на опростени разходи (еднократни суми, единни ставки и таблици за единични разходи), както позволява Финансовия регламент;

- надеждност на веригата за контрол и поддържане на одитната следа. Еразъм ще бъде управляван от голям брой посредници, националните агенции, с надзорни проверки, осъществявани от независим одитен орган, както е предвидено във Финансовия регламент, и оперативен и управленски надзор от страна на националните органи. Рамката за контрол, която намалява тези рискове, е много добре установена;

- специалните целеви участници (напр. сектори в областта на младежта и възрастните хора) може да не притежават необходимата финансова стабилност или усъвършенствани управленски структури и капацитет за управление на средствата на Съюза, като биха подлежали на допълнителен мониторинг и проверки въз основа на оценка на риска.

Главният начин за опростяване с цел да се намалят рисковете и процентът грешки, които са резултат от сложността на финансовите правила, ще бъде широкото използване на безвъзмездни средства под формата на еднократни суми, единни ставки и таблици за единични разходи, и опростени формати на действия, което прави правилата лесни за спазване, като същевременно запазва отчетността.

Всички субекти, на които е възложено изпълнението, във всички случаи отговарят за първичните проверки за гарантиране на защитата на финансовите интереси на Съюза, а Комисията отговаря за надзора на цялостната рамка. Настоящата надеждна система за контрол ще бъде запазена, за да се контролира използването на средствата на Съюза за действията, управлявани в рамките на непрякото управление от националните агенции, както и по линия на прякото управление, в съответствие с Финансовия регламент. По отношение на финансовите средства по програмата, преведени на националните агенции, Комисията гарантира подходяща координация на своите проверки с националните органи и националните агенции въз основа на принципа на единния одит и на анализ на риска. Докато националните агенции ще отговарят за проверките от първо ниво на бенефициерите, тяхната система на вътрешен контрол и съответствие ще продължи да се наблюдава и контролира от държавите членки/националните органи и се одитира от независим одитен орган⁵⁴. За да гарантира съгласуваност и надеждност

⁵³ Това включва безвъзмездните средства за оперативни разходи за националните агенции, както и административните разходи на прякото управление.

⁵⁴ Независимият одитен орган ще изготвя одитно становище относно годишната декларация за управлението, посочена в [член 60, параграф 5] от Финансовия регламент. То трябва да съставлява основата на общата увереност по член [123] от новия финансов регламент.

на контрола на равнище държава, Комисията ще продължи ежегодно да издава насоки за контрол.

Системата за контрол ще бъде установена по начин, който ще гарантира резултатност на контрола и неговата разходна ефективност. Рамките на Комисията за надзор и изпълнение ще осигурят високо равнище на мониторинг и обратна информация в полза на политическия подход. Програма „Еразъм“ ще бъде включена в програмата на Комисията за надзорни посещения, финансови одити и посещения за мониторинг и изпълнение, както и в мероприятията за осигуряване на насоки като например конференции, заседания, поставящи начало, срещи с националните агенции, курсове за обучение и онлайн семинари.

2.2.3. Оценка и обосновка на разходната ефективност на проверките (съотношение „разходи за контрол ÷ стойност на съответните управлявани фондове“) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)

За ефективността от гледна точка на разходите Комисията направи начална оценка на разходите за ресурси и средства, необходими за осъществяване на проверките, и направи приблизителна оценка, доколкото е възможно, на ползите от тях по отношение на количеството грешки и нередности, предотвратени или открити и коригирани чрез тези проверки, а също и по отношение на грешките, които не могат да се изразят количествено. Този подход набляга на основните финансови и оперативни проверки от веригата на контрол.

Стратегията за контрол се основава на единствена интегрирана рамка за контрол, за да се осигурят достатъчни гаранции в целия цикъл на проекта. Подходът, прилаган за оценка на разходната ефективност на проверките се основава на логиката на „градивни елементи“ от гаранции и единствена интегрирана рамка за контрол. Комисията диференцира честотата и интензивността на проверките, предвид различните профили на риска при нейните настоящи и бъдещи трансакции и предвид разходната ефективност на нейните съществуващи и алтернативни проверки, по-специално както са описани в насоките към националните агенции относно изпълнението на програмата. Изпълнителните агенции и всички субекти, на които е възложено изпълнението, във всички случаи отговарят за първичните проверки за гарантиране на защитата на финансовите интереси на Съюза, а Комисията отговаря за надзорните проверки.

Преценката на Комисията е, че общите разходи за проверките са ниски и са в диапазона 1—5 % от управлявания бюджет в зависимост от използваната мярка (бюджетът на изпълнителната агенция се изключва). Тези разходи са пропорционални и ефективни предвид вероятния риск от грешки ако такива проверки не се извършват и предвид изискването за се осигури процент грешки под 2 %. Въз основа на опита с настоящата програма „Еразъм+“ и предшестващите я програми, при които процентът грешки е около 1 % на многогодишна база, очакваният риск от грешки е по-малко от 2 %.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Проверките, насочени към предотвратяване и откриване на измами, не се различават от проверките с цел гарантиране на законосъобразността и редовността на трансакциите (неволните грешки). Всяка година Комисията преглежда всички доклади от националните агенции относно възможни измами и нередности. Тези случаи се проследяват главно на национално равнище, където националните агенции имат пряк достъп до средства за правна защита и сезиране при случаи на измама.

Службите на Комисията съдействат на продължаващите разследвания на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и организират последващите действия след завършени разследвания на Европейската служба за борба с измамите. Финансовите загуби за бюджета на Съюза в резултат от измами, констатирани според окончателните доклади на Европейската служба за борба с измамите при програми с подобни правила за финансиране и заинтересовани страни, са ниски. Случаите се насочват към Европейската служба за борба с измамите и към Службата на Комисията за разследване и дисциплина (IDOC) както е целесъобразно, но по значителен брой случаи последващи действия се предприемат през годината директно с националните агенции и националните органи, които имат пряк достъп до съответните съдебни органи и органи за борба с измамите.

Службите на Комисията, изпълняващи тази дейност са разработили и от 2014 г. прилагат собствена стратегия за борба с измамите, създадена въз основа на методика, предоставена от Европейската служба за борба с измамите. Тази стратегия редовно се актуализира и където е уместно се допълва (последно през 2017 г.) с процедурни документи на по-ниско равнище, описващи как случаите се отнасят за разглеждане и какви последващи действия се предприемат.

Според заключенията на междинната оценка и като се има предвид факта, че мащабът на измамите в рамките на програмата е изключително ограничен и до голяма степен е ограничен до случаи на многократно подаване на заявления за участие в проекти или на ръководители на проекти, които не спазват задълженията си, съществуващите мерки се считат за подходящи и пропорционални. Като се има предвид равнището на въздействие на измамите, с които предложената програма потенциално може да се сблъска, по-специално финансовите щети, регистрирани от Европейската служба за борба с измамите, остатъчният риск от измами не оправдава допълнителни мерки. Службите на Комисията поддържат тясно сътрудничество с Европейската служба за борба с измамите и от близо следят съществуващите случаи. По тази причина може да се направи положително заключение относно гаранциите по отношение на риска от измами.

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Функция от многогодишната финансова рамка и предложени нови разходни бюджетни редове

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид разход	Финансов принос			
	Функция 2 „Сближаване и ценности“ Дял 07 „Инвестиране в хората, социалното сближаване и ценностите“ Глава 03 „Еразъм“	Многогод./едн огод.	от държави от ЕАСТ	от държави кандидатки	от трети държави	по смисъла на член [21, параграф 2, буква б)] от Финансовия регламент
2	07 01 02 – Административна подкрепа за програмата	Едногод.	ДА	ДА	ДА/НЕ	НЕ
2	07 03 01 – Да насърчава мобилността с учебна цел за граждани, както и сътрудничеството, приобщаването, високите постижения, творчеството и иновациите на равнището на организациите и политиките в областта на образованието и обучението	Многогод.	ДА	ДА	ДА/НЕ	НЕ
2	07 03 02 - Да насърчава неформалната мобилност с учебна цел и активното участие сред младите хора, както и сътрудничеството, приобщаването, творчеството и иновациите на равнището на организациите и политиките в областта на младежта.	Многогод.	ДА	ДА	ДА/НЕ	НЕ
2	07 03 03 - Да насърчава мобилността с учебна цел за спортните треньори и персонал, както и сътрудничеството, приобщаването, творчеството и иновациите на равнището на спортните организации и политиките в областта на спорта	Многогод.	ДА	ДА	ДА/НЕ	НЕ

3.2. Очаквано отражение върху разходите

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху разходите

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка		2	Сближаване и ценности								
			2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	След 2027 г.	ОБЩО
Бюджетни кредити за оперативни разходи											
07 03 01 Да насърчава мобилността с учебна цел за граждани, както и сътрудничеството, приобщаването, високите постижения, творчеството и иновациите на равнището на организациите и политиките в областта на образованието и обучението	Поети задължения	(1)	2 554,979	2 713,730	2 970,543	3 351,156	3 896,218	4 668,546	5 744,828		25 900,000
	Плащания	(2)	2 065,608	2 487,261	2 817,465	3 197,250	3 706,250	4 413,914	5 401,834	1810,418	25 900,000
07 03 02 Да насърчава неформалната мобилност с учебна цел и активното участие сред младите хора,	Поети задължения	(1)	305 808	324 809	355 548	401 104	466 343	558 783	687 605		3 100,000

както и сътрудничеството, приобщаването, творчеството и иновациите на равнището на организациите и политиките в областта на младежта.	Плащан ия	(2)	247 235	297 703	337 226	382 682	443 605	528 306	646 552	216 691	3 100,000
07 03 03 Да насърчава мобилността с учебна цел за спортните треньори и персонал, както и сътрудничеството, приобщаването, творчеството и иновациите на равнището на спортните организации и политиките в областта на спорта.	Поети задълже ния	(1)	54 256	57 627	63 081	71 164	82 738	99 139	121 994		550 000
	Плащан ия	(2)	43 864	52 818	59 830	67 895	78 704	93 732	114 711	38 445	550 000
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за програмата											
07 01 02 Административна подкрепа за „Еразъм“	Поети задълже ния = Плащан ия	(3)	44 392	47 150	51 612	58 225	67 695	81 114	99 814		450 000
ОБЩО бюджетни кредити за финансовия пакет на програмата	Поети задълже ния	=1+3	2 959,435	3 143,317	3 440,783	3 881,648	4 512,994	5 407,582	6 654,241		30 000,000
	Плащан ия	=2+3	2 401,103	2 884,931	3 266,128	3 706,051	4 296,254	5 117,067	6 262,907	2 065,558	30 000,000

Функция от многогодишната финансова рамка	7	„Административни разходи“
--	----------	----------------------------------

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	След 2027 г.	ОБЩО
Човешки ресурси ⁵⁵		35 007	40 366	45 725	45 725	45 725	45 725	45 725		303 876
Други административни разходи		1059	1059	1059	1059	1059	1059	1059		7410
ОБЩО бюджетни кредити за ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	(Общо задължения = поети общо плащания)	36 066	41 425	46 784	46 784	46 784	46 784	46 784		311 286

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	След 2027 г.	ОБЩО
ОБЩО бюджетни кредити по всички ФУНКЦИИ от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	2 995,501	3 184,742	3 487,567	3 928,432	4 559,778	5 454,366	6 701,025		30 311,286
	Плащания	2 437,169	2 926,356	3 312,912	3 752,835	4 343,038	5 163,851	6 309,691	2 065,558	30 311,286

⁵⁵

Изчисленията на персонала се основават на равнището на персонала на Комисията от 2018 г. (с изключение на персонала на Изпълнителната агенция за образование, аудиовизия и култура) с постепенно увеличение. Това не включва прогнозната численост на персонала, който ще бъде нужен за децентрализираните органи, нито допълнителният персонал, получаващ възнаграждение от вноските на третите държави, които ще бъдат асоциирани към програмата.

3.2.2. Резюме на очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи
- ☐ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	ОБЩО
--------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------

ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка								
Човешки ресурси	35 007	40 366	45 725	45 725	45 725	45 725	45 725	303 876
Други административни разходи	1059	1059	1059	1059	1059	1059	1059	7410
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	36 066	41 425	46 784	46 784	46 784	46 784	46 784	311 286

Извън ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка								
Човешки ресурси								
Други разходи с административен характер	44 392	47 150	51 612	58 225	67 695	81 114	99 814	450 000
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	44 392	47 150	51 612	58 225	67 695	81 114	99 814	450 000

ОБЩО	80 458	88 575	98 396	105 009	114 479	127 898	146 598	761 286
-------------	--------	--------	--------	---------	---------	---------	---------	----------------

3.2.2.1. Очаквани нужди от човешки ресурси⁵⁶

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси.
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)							
Централа и представителства на Комисията	225	261	296	296	296	296	296
Делегации							
Научни изследвания							
Външен персонал (в еквивалент на пълно работно време — ЕПРВ) — ДНП, МП, КНЕ, ПНА, МЕД Функция 7							
Финансирани от ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	- в централата	37	41	44	44	44	44
	- в делегациите						
Финансирани от финансовия пакет на програмата	- в централата						
	- в делегациите						
Научни изследвания							
Други бюджетни редове (да се посочат)							
ОБЩО	262	302	340	340	340	340	340

Длъжностни лица и срочно наети служители	
Външен персонал	

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят:

⁵⁶

Оценката на очакваните нужди от човешки ресурси са изцяло въз основа на настоящото положение (такова каквото е) и подлежи на допълнително преразглеждане. Предвиждаме индикативно увеличение от 25% за периода 2021—2027 г.

3.2.3. Финансов принос от трети страни

Предложението/инициативата:

- ☐ не предвижда съфинансиране от трети страни
- ☐ предвижда следното съфинансиране от трети страни, като оценките са дадени по-долу:

Бюджетни кредити в млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	ОБЩО
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

3.3. Очаквано отражение върху приходите

- ☐ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- ☐ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
 - ☐ върху собствените ресурси
 - ☐ върху разните приходи

Моля, посочете дали приходите са записани по разходни бюджетни редове. ☐

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Отражение на предложението/инициативата						
	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.
Статия							

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

[...]